



**Generalitat
de Catalunya**

Avanç de planejament plurimunicipal de les Garrigues Altes

Informe de resultats

25 de gener de 2024

Versió final

participa.gencat.cat

Unitat impulsora del procés participatiu

Subdirecció General d'Actuacions Urbanístiques. Direcció General d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Arquitectura, Departament de Territori.

Unitat que acompanya

Gabinet Tècnic del Departament de Territori.

Empresa que redacta l'informe

Arda Gestió i Estudis Ambientals

Contingut

1. Introducció	5
1.1. Antecedents i context.....	5
1.2 Objectius del procés participatiu	6
2. Disseny del procés	7
2.1 Fases del procés.....	7
2.2 Creació del perfil al portal <i>Participa gencat.</i>	7
2.3 Mapeig d'actors	8
2.4 Pla de comunicació.....	9
2.5 Fase d'informació.....	9
2.6 Fase de participació	12
2.6.1 Debats presencials	13
2.6.2 Entrevistes sectorials	18
2.6.3 Participació en línia	19
2.7 Fase de retorn	19
3. Assistència i participació	21
3.1 Introducció.....	21
3.2 Xifres globals del procés	21
3.3 Llistat d'entitats participants	23
4. Resultats dels debats	25
4.1 Espais oberts	25
4.2 Assentaments urbans	30
4.3 Infraestructures	34
4.4 Aspectes transversals.....	37
5. Conclusions	40
5.1 Les grans instal·lacions d'energies renovables com a amenaça pel territori	41

5.2 L'equilibri entre la conservació ambiental i paisatgística i la intensificació de l'agricultura	42
5.3 El turisme com a sector estratègic	43
5.4 La manca d'habitatge com la problemàtica principal: habitatges buits vs. nous creixements	43
5.5 Mancances en infraestructures de mobilitat	45
5.6 La integració paisatgística i la coherència estètica.....	46
5.7 La pacificació dels nuclis urbans i els nuclis antics	46
5.8 El model territorial d'equipaments i serveis	47
Annex I. Diagrama resum del procés de participació (exemple).....	48
Annex II. Resultats de l'enquesta d'avaluació de les sessions.....	50
Perfil demogràfic dels assistents	50
Valoració dels assistents	52
Annex III. Mapa d'actors	56
Annex V. Material gràfic	63
Taula resum d'indicadors	64

1. Introducció

Aquest procés participatiu s'emmarca en el procés de redacció d'un Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal per als municipis de l'àmbit territorial de les Garrigues Altes.

1.1. Antecedents i context

Els municipis de les Garrigues Altes s'enfronten a un important repte demogràfic provocant pel despoblament. L'àmbit territorial de les Garrigues Altes és el sistema urbà de Catalunya on es perd més població de forma sostinguda en el temps, una problemàtica lligada a altres reptes com la dificultat de la població per accedir a un habitatge, la manca de transport públic i la importància de millorar la xarxa viària. A més a més, tant el paisatge com l'activitat agrària, fonamental a la comarca, es veuen amenaçades per una forta pressió d'implantació de plantes productores d'energia renovable. Davant d'aquests reptes el Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori ha llançat el projecte "*Equitat territorial - Les Garrigues Altes*", que engloba els municipis de l'àmbit territorial (Bellaguarda, Bovera, la Granadella, Granyena de les Garrigues, Juncosa, el Soleràs i els Torms) incloent el Cogul com a municipi afegit, per tal de potenciar l'arrelament de la població a través d'un pla d'ordenació urbanística plurimunicipal que doni resposta a les necessitat dels municipis de les Garrigues Altes.

Aquest futur Pla d'Ordenació Urbanística plurimunicipal de les Garrigues Altes proposaria els següents objectius:

Pel que fa al sistema d'espais oberts:

- Proporcionar pautes per a la implantació d'edificacions i instal·lacions en el sòl no urbanitzable, de manera especial per les plantes de producció d'energia alternativa.
- Recuperar veïnats rurals, masies, cases rurals i altres edificacions en els espais oberts.
- Garantir la continuïtat de l'activitat agrària.
- Potenciar la infraestructura verda, assegurant la connectivitat ecològica i hidrogràfica.
- Protegir els serveis ecosistèmics.

Pel que fa al sistema d'assentaments:

- Millorar l'accés a l'habitatge pels col·lectius joves.
- Facilitar la creació d'activitat econòmica.
- Facilitar cohesió social i la creació d'equipaments.

Pel que fa a les infraestructures de mobilitat:

- Millorar les connexions viàries entre els diferents nuclis i entre aquests i les principals infraestructures.
- Millorar el transport públic.

De manera transversal:

- Protegir i millorar el paisatge i els valors culturals i històrics del territori.
- Analitzar els efectes del canvi climàtic i estudiar possibles actuacions de mitigació i adaptació.

El present procés participatiu s'emmarca en la fase d'anàlisi i diagnosi, prèvia a l'elaboració pla d'ordenació urbanística plurimunicipal, que té com a objectiu l'elaboració d'un document que reculli els objectius i criteris urbanístics dels municipis de les Garrigues Altes, tenint en compte les característiques i necessitats del territori tant a nivell socioeconòmic, com paisatgístic i ambiental. A efectes pràctics, el document que es redacta pren la forma d'un avanç de planejament urbanístic plurimunicipal.

1.2 Objectius del procés participatiu

El procés participatiu, al llarg dels diferents canals de participació i sessions de debat realitzades, ha tingut com a objectius:

- ➔ Recollir l'opinió i possibles propostes de la ciutadania pel que fa als objectius i criteris urbanístics a les Garrigues Altes.
- ➔ Recollir informació i inquietuds sobre l'afectació que el planejament urbanístic pot tenir sobre la qualitat de vida.
- ➔ Contribuir així a identificar i planificar accions urbanístiques que millorin la salut i benestar de la ciutadania.

2. Disseny del procés

2.1 Fases del procés

El procés participatiu s'ha dissenyat en tres fases; informativa, participativa i de retorn. Per tal d'incentivar la participació de la ciutadania de l'àmbit territorial, s'han posat a disposició tant canals digitals (a través del portal [Participa gencat](#)), com presencials, a través de l'organització de sessions deliberatives presencials en tots els municipis de les Garrigues Altes.

Cadascuna de les tres fases es planteja amb els objectius següents:

- Etapa informativa:
 - Contextualitzar el procés participatiu.
 - Exposar el procés deliberatiu previst.
 - Fer una primera presa de contacte amb el territori, i recollir primeres impressions.
- Etapa deliberativa:
 - Detectar oportunitats i amenaces respectes als objectius del planejament urbanístics plurimunicipal de les Garrigues Altes.
 - Recollir propostes de mesures de gestió per respondre a les amenaces i oportunitats detectades.
- Etapa de retorn:
 - Comunicar els resultats del procés participatiu.
 - Explicar els propers passos.

2.2 Creació del perfil al portal *Participa gencat*.

El perfil "Avanç del planejament urbanístic de les Garrigues Altes" al *portal Participa Gencat*, s'ha plantejat com a canal i espai de comunicació del procés participatiu alhora que també admet la participació en línia. En col·laboració amb el Gabinet Tècnic del Departament de Territori, s'han dissenyat i elaborat els continguts pels diferents apartats del perfil.

El portal inclou:

- una pàgina d'inici on es contextualitza i s'expliquen els objectius del procés,
- una pàgina "els eixos de debat" on s'expliquen els temes al voltant dels quals s'organitzen les sessions deliberatives presencials i que també serveixen per orientar la participació en línia a través de l'Espai de propostes.
- una pàgina "sessions presencials" on s'informa de la data i lloc de les sessions presencials i on es penjen la documentació i les actes de retorn de cada sessió,
- un espai per propostes per aquells participants que optin per la participació en línia i finalment,
- un apartat de documentació on es posa a l'abast de la ciutadania interessada documents d'interès pels objectius del procés.

El perfil al portal *Participa Gencat* és l'espai de comunicació de referència al llarg de les tres fases del procés participatiu i els recursos i funcionalitats que s'hi ofereixen s'adapten en funció de cada fase. Durant la fase informativa, la pàgina s'ha publicat en el format dissenyat per la fase informativa i el portal ha servit com a espai digital de referència on adreçar els participants potencials per obtenir informació actualitzada i detallada sobre el procés, incorporant l'adreça electrònica de la pàgina del Portal al material gràfic de difusió del procés, així com en la resta d'accions de comunicació (publicacions a xarxes socials, notes de premsa, etc).

2.3 Mapeig d'actors

Prèviament a l'inici formal de la fase informativa, es fa un mapeig dels actors del procés participatiu. En aquest mapa, s'identifiquen les entitats rellevants per al procés participatiu. L'objectiu d'aquest mapeig és orientar tant el pla de comunicació, ja que ha permès identificar aquelles entitats i sectors que requereixen una convocatòria específica, com el disseny final de la fase de participació, de manera que aquesta s'adeqüi al sectors socioeconòmics i actors rellevants de les Garrigues Altes.

El mapa d'actors, que es pot trobar a l'Annex III, s'ha consensuat amb els diferents equips del projecte d'avanç de planejament del pla urbanístic de les Garrigues Altes, en el qual s'emmarca el procés participatiu, amb especial èmfasi en les aportacions per part de l'equip

de la Comunitat de municipis de les Garrigues Altes, com a agent amb vincles directes amb el territori.

2.4 Pla de comunicació

Part del disseny previ del procés és l'elaboració del pla de comunicació. Aquest pla es comença a implantar a la fase informativa i es desplega al llarg del procés, adaptant-lo segons les noves necessitats sorgides. El Pla de comunicació recull els canals de difusió rellevants i disponibles, tant físics com digitals, per al procés participatiu; s'hi inclouen, tant webs i xarxes socials, com avisos i pregons municipals. També detalla les accions de comunicació, els materials físics i digitals necessaris i els canals a utilitzar, això com la seva calendarització, tenint en compte els objectius de comunicació i difusió de cada fase del procés participatiu. Les dates de comunicació i elaboració s'adeqüen al calendari de les sessions participatives i es consensuen amb els diversos agents involucrats en el procés participatiu.

Per a elaborar el material gràfic, s'han fet servir les plantilles del Departament de Territori. S'han elaborat un cartell genèric del procés en format quadrat i un *flyer* en format DIN-A5 amb informació específica per a cada eix de debat, pensats per ser distribuïts a través de canals digitals. A més a més, s'ha elaborat un díptic amb informació dels objectius del procés i els eixos de debat i informació pràctica sobre les sessions presencials, dissenyat per ser imprès i distribuït per canals físics. El material gràfic elaborat s'adjunta a l'Annex V.

2.5 Fase d'informació



L'objectiu d'aquesta primera fase és fer difusió del procés participatiu a la ciutadania i es comuniquen els seus objectius i funcionament. L'etapa informativa consisteix principalment en donar a conèixer el procés participatiu i el context en el que aquest s'inscriu. Serveix també com a primera presa de contacte amb el territori per ajustar el plantejament i continguts de les sessions deliberatives.

Durant aquesta fase, es realitza una sessió presencial al territori, es publica la pàgina del procés participatiu de les Garrigues Altes al portal web *Participa Gencat* i es comencen les accions de comunicació i difusió a través dels diferents canals de comunicació disponibles. S'elabora una nota de premsa sobre el procés participatiu i la sessió informativa presencial, que s'envia a diferents agents del mapa d'actors, i s'envien els materials gràfics genèrics i sobre la sessió informativa del Soleràs per la seva difusió a través de canals digitals.

En la nota de premsa s'informava sobre els objectius i funcionament dels procés participatiu, així com la seva contextualització dins els diferents projectes que tenen com a objectiu fer front al despoblament que pateixen les Garrigues Altes. A més a més, es convidava a la ciutadania a participar a la sessió informativa presencial. Tant la nota de premsa com els materials gràfics, s'han fet servir en diverses publicacions d'àmbit local i provincial:

Taula 2.1. Publicacions sobre l'inici del procés participatiu

Canal	Títol notícia	Data	Enllaç
Comunitat de municipis de les Garrigues Altes	<i>Procés participatiu sobre l'avanç de planejament urbanístic supramunicipal de les Garrigues Altes</i>	21/09/2023	https://www.garriguesaltes.cat/proces-participatiu-sobre-lavanc-de-planejament-urbanistic-supramunicipal
Garrigues TV (canal comarcal)	<i>Les Garrigues Altes inicien el procés participatiu sobre un POUM Plurimunicipal</i>	21/09/2023	https://garriguestv.cat/ca/turisme/garriguestv/actualitat/47710/les-garrigues-altes-inicien-el-proces-participatiu-sobre-un-poum-plurimunicipal/9098.html
Radio Les Borges (emissora comarcal)	<i>Les Garrigues Altes comencen un procés participatiu per decidir el nou plantejament urbanístic de la zona</i>	21/09/2023	https://www.radiolesborges.cat/informacio/noticies/7213/les-garrigues-altes-comencen-un-proces-participatiu-per
La Manyana (diari provincial)	<i>S'inicia el procés participatiu sobre l'avanç del POUM Plurimunicipal de les Garrigues Altes</i>	22/09/2023	https://www.lamanyana.cat/sinicia-el-proces-participatiu-sobre-lavanc-del-poum-plurimunicipal-de-les-garrigues-altes/
Lleida.com (diari provincial)	<i>S'inicia el procés participatiu sobre l'avanç del POUM Plurimunicipal de les Garrigues Altes</i>	22/09/2023	https://www.lleida.com/noticia_canal/sinicia-el-proces-participatiu-sobre-lavanc-del-poum-plurimunicipal-de-les-garrigues
Les Borges TV (canal municipal)	<i>Les Garrigues Altes comencen un procés participatiu per decidir el nou plantejament urbanístic de la zona</i>	26/09/2023	https://lesborgestv.cat/noticies/comarca/les-garrigues-altes-comencen-un-proces-participatiu-per-decidir-el-nou-plantejament-urbanistic-de-la-zona/

Som Garrigues (diari comarcal)	<i>Territori i quatre pobles de les Garrigues Altes signen el conveni per rehabilitar cases dins el programa d'Arrelament</i>	28/09/2023	https://www.somgarrigues.cat/noticies/6366/territori-i-quatre-pobles-de-les-garrigues-altes-signen-el-conveni-per-rehabilitar-cases-dins-el-programa-d-arrelament
Departament de Territori (sala de premsa)	<i>Territori i els ajuntaments de les Garrigues Altes signen el conveni per construir habitatge públic dins el programa Arrelament</i>	28/09/2023	https://govern.cat/salapremsa/notes-premsa/543023/territori-ajuntaments-garrigues-altes-signen-conveni-construir-habitatge-public-programa-arrelament

La sessió informativa va tenir lloc el dia 26 de setembre de 2023 a la Sala Polivalent del Soleràs a les 19h. A la sessió hi van assistir 26 persones, incloent els alcaldes dels 8 municipis de l'àmbit territorial del planejament plurimunicipal. La sessió va comptar amb presentacions per part de la Subdirecció General d'Actuacions Urbanístiques, l'equip de Fortià Arquitectes encarregat de la redacció del documents d'objectius i criteris urbanístics i d'Arda Gestió i Estudis Ambientals com a equip dinamitzador del procés participatiu.

A l'inici de la sessió es va distribuir un full amb una sèrie de qüestions relatives als reptes del territori i la diagnosi presentada:

- ➔ Les Garrigues Altes, un territori per viure-hi?
- ➔ La diagnosi, t'ha sorprès alguna cosa? Has trobat a faltar alguna cosa?
- ➔ Quins són els principals reptes pel que fa a l'habitatge, infraestructures i serveis a les persones?
- ➔ Quins són els principals reptes dels sectors econòmics a les Garrigues Altes?

Al final de la sessió es va convidar als assistents a compartir les reflexions en format plenari i a partir de les intervencions lliures de les persones assistents. Les reflexions recollides així com informació detallada sobre la sessió es recullen a *l'Informe de resultats de la sessió informativa*, que s'emet el dia 30 de setembre de 2023 i es publica al portal *Participa Gencat*.

2.6 Fase de participació



La fase participativa comença l'1 d'octubre i acaba el 15 de desembre. Durant aquesta fase, es realitzen diverses sessions presencials, entrevistes sectorials i es posen a disposició de la ciutadania canals de participació en línia. La fase participativa o deliberativa és l'etapa del procés on comença la participació ciutadana i s'escolta activament la ciutadania i es recullen les seves aportacions.

Per tal de difondre i incentivar la participació, es duen a terme diverses accions dissenyades al pla de comunicació:

- Convocatòria específica a agents claus del mapa d'actors en funció de la temàtica de les sessions presencials i entrevistes sectorials.
- Bustiada a tots els municipis de les Garrigues Altes amb el díptic sobre el procés participatiu i el calendari de les sessions participatives, gestionada per la Comunitat de municipis de les Garrigues Altes.
- S'envia el cartell de cada sessió presencial a l'ajuntament que l'acull per tal de fer-ne difusió al ban municipal, tant físic com a través de l'aplicació.
- Nota de premsa, per informar de la fi de les sessions presencials i algunes de les qüestions recollides així com la possibilitat de seguir participant en línia. Aquesta nota de premsa s'ha utilitzat en una publicació digital del diari local Som Garrigues,

Taula 2.2. Publicacions sobre el desenvolupament del procés participatiu

Canal	Títol notícia	Data	Enllaç
Som Garrigues (diari comarcal)	<i>El procés participatiu per l'avançament del POUM de les Garrigues Altes encara la recta final</i>	20/10/2023	https://www.somgarrigues.cat/noticies/6393/el-proces-participatiu-per-l-avançament-del-poum-de-les-garrigues-altes-encara-la-recta-final
	<i>Acaben les reunions per l'avanç del POUM de les Garrigues Altes i el procés segueix online</i>	27/10/2023	En paper

2.6.1 Debats presencials



Desenvolupament dels eixos de debat

L'objectiu general del procés participatiu és recollir les aportacions, inquietuds i necessitats de la ciutadania i les entitats de les Garrigues Altes pel que fa a els objectius i criteris urbanístics del territori. Per tal de dissenyar un procés participatiu comprensiu i engrescador, s'han dissenyat quatre eixos de debat que aprofundeixen en diferents aspectes del model de territori i la regulació urbanística. Els quatre eixos són la **protecció i regulació dels espais oberts**, les **necessitats d'habitatge i el model urbà**, el **model econòmic-productiu de les Garrigues Altes** i les **infraestructures i el model territorial**.

Els eixos de debat són el resultat del treball conjunt entre els diferents equips involucrats en la redacció de l'avanç de planejament urbanístic, dut a terme en la fase de preparació del procés, on també s'han consensuat i dissenyat les preguntes que conformen cada eix. Cadascun dels eixos té un objectiu específic i incorpora diverses preguntes per facilitar el debat i aprofundir en la qüestió.

- Eix 1: Les necessitats d'habitatge i el model urbà
- Eix 2: La regulació i la protecció dels espais oberts
- Eix 3: El model econòmic-productiu de les Garrigues Altes
- Eix 4: Les infraestructures i el model territorial

Dinàmica de les sessions participatives

S'han realitzat 8 sessions participatives, una en cadascun dels 8 municipis de l'àmbit territorial i dues per cada eix de debat, per tal de repartir el procés pel territori i incentivar la participació. Totes les sessions s'han dissenyat amb una dinàmica similar, lleugerament adaptada en funció del nombre de participants i les preguntes de debat, tal i com s'explica detalladament als *Informes de sessió* participativa que s'han emès per cada sessió i publicat al portal Participa Gencat. Cadascuna de les sessions s'organitza al voltant d'un eix de debat específic, introduït per un ponent expert en la matèria o el territori. La ponència introductòria serveix per aportar de manera transparent informació tècnica o específica útil per als participants en la posterior dinàmica de debat. La dinàmica de debat s'organitza al voltant de preguntes de debat pensades per cada eix. S'organitzen els participants en tres o quatre taules, en funció tant de les preguntes de debat i el nombre de participants, buscant

poder aprofundir en els matisos i aspectes específics que el debat requereix però alhora generar una dinàmica fluida i no feixuga.

A cada taula hi ha una persona dinamitzadora que llença als participants una pregunta de debat i recull les aportacions fetes. Es dona a cada grup un temps per respondre la pregunta i després, els grups canvien de taula. A la següent taula, els participants es troben una nova pregunta que hauran de respondre de manera consensuada i tot debatent, partint o en diàleg amb la resposta donada pel grup anterior. Una vegada tots els grups passen per totes les taules, les persones dinamitzadores presenten els resultats obtinguts per cada taula de treball, posant de relleu tant els consensos als que s'ha arribat, com els aspectes que han generat més debat.

Taula 2.3. Resum de les sessions participatives presencials

Sessió	Eix	Objectiu	Ponència introductòria	Preguntes de debat	Municipi	Data
1	LES NECESSITATS D'HABITATGE I EL MODEL URBÀ	L'objectiu d'aquesta sessió serà deliberar sobre les necessitats de la població (en especial el col·lectiu de joves i famílies joves per fomentar el seu arrelament) en relació a l'habitatge, així com detectar les oportunitats i mancances dels teixits urbans.	<i>"Situació de l'habitatge a les Garrigues Altes i punts forts i punts febles dels teixits urbans als pobles"</i> . Sílvia Pallejà (Comunitat de Municipis de les Garrigues Altes) / Carme Masbernat, arquitecta del Consell Comarcal de les Garrigues)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifiqueu les problemàtiques en relació a l'habitatge en el cas de la gent gran, la gent jove (en especial famílies joves per fomentar el seu arrelament) i d'altres col·lectius. 2. Quin paper han de tenir el casc antic del nucli? Quines activitats haurien d'acollir? Com es pot recuperar l'habitatge buit als centres històrics? I l'activitat comercial? 3. Quina tipologia d'habitatges creieu més adient per al futur creixement d'aquests municipis? 4. Quines mancances trobeu en la regulació actual dels plans urbanístics? (rigidesa, limitacions a les activitats (petis tallers, etc.), manca de mixticitats d'usos, impossibilitat de construir nous habitatges...) 5. Quines mancances es detecten a l'espai públic? Com haurien de canviar els carrers i les places perquè siguin més habitables? Cal regular la estètica dels edificis? 	El Cogul	2/10/2023
2					Bellguarda	3/10/2023
3	LA REGULACIÓ I LA PROTECCIÓ DELS ESPAIS OBERTS	L'objectiu d'aquesta sessió serà detectar els processos que afecten la diversitat biològica, la connexió ecològica, l'activitat agrícola, el paisatge i els serveis ecosistèmics i proposar estratègies per protegir i millorar els valors naturals, productius i socials del mosaic agroforestal que caracteritza aquest àmbit territorial.	<i>"Introducció al territori per enquadrar oportunitats i amenaces dels espais oberts a les Garrigues Altes"</i> Ramon Queral (La Llena)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifiqueu les oportunitats i amenaces de les instal·lacions de centrals per a la producció d'energia renovable (eòlica i solar)? Quines condicions i quines ubicacions serien les més adients? Quin hauria de ser el destí d'aquesta l'energia? 2. Quin model agrícola volem per les Garrigues Altes? Cal transformar el model tradicional o mantenir-ho? Cal establir una regulació a les transformacions per tal de mantenir els marges de les finques, la topografia, les escorrenties, etc. 3. Identificar les forteses i debilitats dels espais oberts de les Garrigues Altes. 	El Soleràs	9/10/2023
4					Bovera	10/10/2023

				Identificar els espais que cal mantenir pel seu valor natural, productiu o social. 4. Com es podria disminuir el risc d'incendis?		
5	EL MODEL ECONÒMIC-PRODUCTIU DE LES GARRIGUES ALTES	L'objectiu d'aquesta sessió serà detectar les dificultats per garantir la viabilitat de les activitats econòmiques a les Garrigues Altes i proposar estratègies per tal de desenvolupar noves activitats.	<i>"Detecció d'estratègies en el model econòmic i productiu i reptes per a la sostenibilitat de les activitats actuals"</i> Elies Bosch (Comunitat de Municipis de les Garrigues Altes):	1. Identifiqueu els principals reptes i dificultats de les activitats econòmiques a les Garrigues Altes: sectors agroramader, forestal, comercial i serveis, altres...?" 2. Com es pot potenciar la economia, amb quin tipus d'activitats? 3. La indústria agroalimentària, el patrimoni arquitectònic i cultural, les construccions de pedra seca, són pilars suficients per establir una marca Garrigues Altes amb capacitat d'atracció turística? 4. Quines dificultats té el sector agroramader a les Garrigues Altes? Quines implicacions té transformar l'activitat agrícola de secà en activitat agrícola de regadiu? Identifiqueu les problemàtiques relacionades amb l'abastament d'aigua de rec per l'agricultura.	Juncosa	16/10/2023
6						

Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes

7	LES INFRAESTRUCTURES I EL MODEL TERRITORIAL	L'objectiu d'aquesta sessió serà detectar les potencialitats i mancances en relació a les infraestructures i la vertebració del sistema urbà de les Garrigues Altes. En lo referent a la mobilitat, analitzar la mobilitat interna dins de l'àmbit, així com la connectivitat del sistema amb l'exterior. En relació al serveis analitzar l'abastament i el sanejament de l'aigua, la regeneració dels residus, així com la connexió a la xarxa digital. En relació als equipaments identificar les mancances.	<p><i>"El mapa de la xarxa viària, les xarxes de serveis i l'oferta de transport públic"</i></p> <p>Joan Mas (Diputació de Lleida).</p> <p><i>"Articulació del sistema urbà Garrigues Altes"</i></p> <p>Sílvia Pallejà (Comunitat de Municipis de les Garrigues Altes):</p>	<p>1. Quins problemes de mobilitat teniu entre els municipis de la comunitat Garrigues Altes? i entre municipis externs a la comunitat (les Borges i Lleida)? Com es podria millorar el transport públic?</p>	Els Torms	23/0/2023
8				<p>2. Identifiqueu problemàtiques relacionades amb les xarxes de serveis: abastament i el sanejament de l'aigua, tractament dels residus, connexió digital.</p> <p>3. Quin ha de ser el paper del municipi de la Granadella dins del sistema urbà de les Garrigues Altes? Quin ha de ser el paper de la resta de municipis</p> <p>4. Quines són les necessitats d'equipaments municipals? Quines són les necessitats d'equipaments mancomunats? (esportiu, assistencial, docent, cultural,...)</p>	Granyena	24/10/2023

2.6.2 Entrevistes sectorials



Un cop finalitzades les sessions participatives, s'han organitzat 6 entrevistes sectorials a grups de població i sectors socioeconòmics específics. L'objectiu d'aquestes entrevistes ha estat aprofundir en aspectes que han generat debat a les sessions obertes o qüestions sobre les que s'ha debatut poc o donar veu a col·lectius que van estar poc representats.

El format ha estat d'entrevista semiestructurada amb entre 2 i quatre representants dels diferents col·lectius objectius.

Taula 2.4. Resum de les entrevistes sectorials

Entrevista	Sector/grup de població	Qüestions	Lloc	Data
1	Població jove	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dificultats d'accedir a habitatges: hi ha habitatges buits però no són accessibles. ○ Tipologia d'habitatge; habitatges en nuclis antics vs. nova construcció (unifamiliar amb jardí en noves zones de creixement). ○ Model econòmic-productiu: ○ Infraestructures i equipaments: 	En línia	23/11/2023
2	Cooperatives oleícoles	<ul style="list-style-type: none"> ○ Les cooperatives i molins com a activitat socioeconòmica estratègica al territori i activitat "agroindustrial" de major dimensió ○ Les cooperatives com a equipaments i patrimoni arquitectònic ○ El model agrícola i el futur de l'agricultura 	En línia	23/11/2023
3	Sector de la construcció	<ul style="list-style-type: none"> ○ Habitatges buits als nuclis antics i necessitats d'habitatge. ○ Tipologies constructives, equilibri entre noves necessitats i mantenir el caràcter dels pobles. ○ Limitacions de la normativa urbanística actual. ○ La construcció com activitat econòmica. 	El Soleràs	27/11/2023
4	Població migrada	<ul style="list-style-type: none"> ○ Dificultats d'accedir a habitatges: hi ha habitatges buits però no són accessibles. ○ Tipologia d'habitatge; habitatges en nuclis antics vs. nova construcció (unifamiliar amb jardí en noves zones de creixement). ○ Model econòmic-productiu: ○ Infraestructures i equipaments: 	El Soleràs	27/11/2023
5	Sector ambiental	<ul style="list-style-type: none"> ○ Serveis ecosistèmics i infraestructures verdes ○ Activitat agrària. ○ Instal·lacions d'energia renovables ○ Edificacions en espais oberts 	En línia	30/11/2023
6	Sector turístic	<ul style="list-style-type: none"> ○ Capacitat d'atracció turística de les Garrigues Altes ○ Equipaments i infraestructures ○ És el turisme una via per donar vida als pobles? 	En línia	30/11/2023

Les convocatòries s'han realitzat amb el suport de la Comunitat de Municipis de les Garrigues Altes.

Per cada una de les entrevistes, s'ha emès una *Acta de l'entrevista sectorial* que recull el nombre d'assistents i les aportacions recollides. Les actes s'adjunten a l'Annex IV.

2.6.3 Participació en línia



El perfil al portal Participa Gencat ha estat habilitat per a fer-hi aportacions al llarg de tota la fase participativa.

L'oportunitat de participar a través d'aquest canal ha estat recordat en cadascuna de les sessions presencials. Les aportacions s'han habilitat en dues modalitats:

- En format lliure en la secció *Espai de propostes*, per complementar allò recollit i debatut a les sessions presencials.
- Responent un *Qüestionari*, amb un formulari que segueix el model de les preguntes plantejades al voltant dels diferents eixos de debat de les sessions presencials.

Com es recull més detall a l'apartat de resultats, s'han recollit **tres propostes** a través del portal.

2.7 Fase de retorn

Aquesta darrera fase té com a objectiu fer un retorn als participants del procés de les aportacions i informació recollida i informar-los dels propers passos, així com de l'impacte del procés en l'acompliment dels objectius del projecte en que s'emmarca, l'avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes.

Durant la fase de retorn, el portal Participa Gencat s'ha actualitzat de manera que ja no s'admeten més propostes i s'informa de la finalització de la fase deliberativa. Al llarg de les fases prèvies del procés, el mateix portal ha servit per anar fent un retorn de les diverses sessions organitzades amb la publicació dels informes amb els resultats específics de cada sessió.

És previst organitzar una sessió de retorn presencial, per presentar de manera més general i ordenada les conclusions i propostes recollides durant el procés. Aquesta sessió serveix per validar la informació recollida i per comunicar els futurs passos del projecte vinculat al procés.

3. Assistència i participació

3.1 Introducció

En aquest apartat es detalla el perfil i nombre de participants, incloent l'assistència a través de tots els canals de participació. Així, la informació recollida s'extreu tant de les graelles d'assistència, com dels qüestionaris d'avaluació de la sessió. Distingim entre assistents o assistència com el nombre global de persones presents a cada sessió i/o canal i participants, és a dir el les persones específiques que poden haver participat en més d'una sessió o a través de més d'un canal.

Informació detallada sobre el perfil demogràfic de les persones participants es pot trobar a l'Annex II.

3.2 Xifres globals del procés

El procés participatiu ha comptat globalment amb **179 assistents**, comptant totes les sessions i canals de participació. Tot i així, diverses persones han participat en més d'una sessió o per diferents canals. A continuació es presenta un resum del nombre de participants del procés participatiu, en nombre de persones i d'entitats.

Taula 3.1. Nombre de participants i entitats en el procés segons canal de participació

	Nombre participants (persones diferents)	Nombre d'entitats participants
Sessions participatives presencials	109	5
Entrevistes sectorials	17	8
Altres canals	3	-
Total	129	13

El gruix del procés han estat les sessions participatives presencials realitzades als municipis de les Garrigues Altes, organitzades al voltant de quatre eixos de debat. La participació als

quatre eixos ha estat molt equilibrada, sent l'Eix 4 l'eix amb una participació lleugerament més elevada.

Taula 3.2. Nombre de participants globals i entitats en les sessions participatives presencials segons eixos.

	Nombre participants (persones)
<i>Eix 1: Habitatge i model urbà</i>	37
Sessió 1: El Cogul	11
Sessió 2: Bellaguarda	29
<i>Eix 2: La regulació i protecció dels espais oberts</i>	33
Sessió 3: El Soleràs	14
Sessió 4: Bovera	21
<i>Eix 3: El model econòmic-productiu de les Garrigues Altes</i>	38
Sessió 5: Juncosa	22
Sessió 6: La Granadella	19
<i>Eix 4: Infraestructures i model territorial</i>	39
Sessió 7: Els Torms	23
Sessió 8: Granyena de les Garrigues	19

Les sessions participatives obertes a tota la ciutadania s'han acompanyat i reforçat amb la realització de sis entrevistes sectorials.

Taula 3.3. Nombre de participants i entitats en les entrevistes sectorials

	Nombre participants (persones)	Nombre d'entitats participants
Entrevista 1: Població jove	3	3
Entrevista 2: Cooperatives oleícoles	3	2
Entrevista 3: Construcció	3	0
Entrevista 4: Població immigrant	3	0
Entrevista 5: Entitats de natura	3	3
Entrevista 6: Turisme	2	0

A més a més, s'ha rebut **un qüestionari** i s'han recollit **tres propostes** a través de *l'Espai de propostes* de la pàgina del procés al portal *Participa Gencat*.

3.3 Llistat d'entitats participants

A continuació es presenta el llistat d'entitats participants en el procés de participació. Es diferencia a través de quins canals han participat.

Taula 3.4. Llistat d'entitats participants

	Sessions participatives presencials	Entrevistes sectorials	Altres canals
Ajuntaments de l'àmbit territorial	x		
Consell comarcal de les Garrigues	x		
Comunitat de municipis de les Garrigues Altes	X	X	

	Sessions participatives presencials	Entrevistes sectorials	Altres canals
Comunitat de regants Garrigues Sud	X		
Associació de dones de Juncosa	X		
Associació energètica del Cogul	x		x
Cooperativa oleícola de la Granadella		X	
Cooperativa oleícola de Bellaguarda		X	
Consell de joves de les Garrigues Altes		X	
Club excursionista de les Garrigues Altes		X	
IPCENA		X	
Associació Trenca		X	

Els ajuntaments de l'àmbit territorial inclouen els ajuntaments de la Granadella, el Soleràs, els Torms, el Cogul, Bellaguarda, Bovera, Granyena de les Garrigues i Juncosa. El Consell Comarcal hi ha participat des dels serveis tècnics (arquitecta comarcal).

4. Resultats dels debats



L'objectiu del procés participatiu és recollir el parer i propostes de la ciutadania per informar el desenvolupament d'un futur *Pla d'Ordenació Urbanística plurimunicipal de les Garrigues Altes*. Com s'ha descrit en els apartats anteriors, el procés participatiu s'ha organitzat en quatre eixos de debat que han permès deliberar sobre els diferents aspectes inclosos en un pla urbanístic i interpell·lant específicament sis sectors econòmics i de població que han emergit com a rellevants.

Per tal de presentar els resultats recollits de manera integrada i eficient per la seva avaluació i incorporació a la redacció de l'avanç de planejament urbanístic, en aquesta secció es presenten les propostes i informació obtinguda organitzada en relació als objectius del futur planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes detallat a l'apartat 1.1. S'han organitzat les propostes en funció de si fan referència als **espais oberts, als assentaments urbans o a les infraestructures**. Per cada una de les temàtiques, organitzades en subtemes de debat, es descriu la reflexió general sorgida de la deliberació dels participants i es llisten les propostes recollides a través dels diferents canals de participació.

4.1 Espais oberts

En total, s'han recollit **62 propostes** al voltant dels espais oberts. Durant les sessions participatives presencials i les entrevistes sectorials, s'han plantejat debats i recollit propostes al voltant de les edificacions i instal·lacions en espais oberts, preguntant específicament per les instal·lacions d'energies renovables, que tenen una presència important al territori. També s'ha plantejat un debat explícit sobre el sector agroramader, com a sector socioeconòmic central a les Garrigues Altes. Els participants també han identificat elements del territori amb valor paisatgístic, ecosistèmic i cultural, així com infraestructures verdes i serveis ecosistèmics i mesures per protegir-los.

EDIFICACIONS EN ESPAIS OBERTS

Pel que fa a les diferents tipologies d'edificacions i instal·lacions en espais oberts, els participants senyalen la problemàtica generada per les edificacions i instal·lacions en desús que acaba portant a la seva degradació. També es detecta la proliferació d'edificacions patrimonials com masos, *masets*, cabanes de pedra seca per a les quals es demana una normativa clara en quant als usos que poden tenir i una major facilitat (normativa, ajuts) per a la seva rehabilitació. També les *espones* (marges de pedra seca), han estat molt presents en els debats tant pel seu valor patrimonial com per l'estat de conservació i incompatibilitat amb el model agrícola intensiu.

Propostes sobre les edificacions en espais oberts	
EO1	Permetre l'ús turístic de masos i masets tot facilitant-ne la rehabilitació.
EO2	Habilitar com a habitatges "corrals" en desús.
EO3	Establir normativa coherent i uniforme per les edificacions en espais oberts.
EO4	Associar les llicències d'obres en edificacions en espais oberts o moviments de terres a: <ul style="list-style-type: none"> - obligatorietat d'eliminar les construccions o instal·lacions després d'un temps en desús. - mesures compensatòries de millores en la mateixa finca, com restitució de marges.
EO5	Donar nous usos als masets, com per exemple utilitzar-los per a casetes de reg.
EO6	Facilitar la normativa per promoure la rehabilitació de masets.
EO7	Aclarir els usos possibles per als masets.
EO8	Reconversió de les granges abandonades, algunes als afores o adjacents als nuclis, en espais per a noves activitats. Aquestes edificacions es veuen com a una oportunitat per a activitats vinculades amb oficis (tallers mecànics, fusteries, lampisteries) que fins i tot podrien ser tallers compartits. També es proposen com a apartaments d'ús turístic.
EO9	Poder ampliar masies i masos en un % major que l'actual normativa.

Propostes d'elements amb valor patrimonial	
EO10	Vegetació autòctona amb usos tradicionals i socials.
EO11	Inventari i catalogació d'arbres monumentals.
EO12	El mosaic agrícola, és a dir, la combinació de conreus que s'alternen en petites parcel·les.
EO13	Olivicultura.
EO14	Paisatge sonor; es un territori que es caracteritza pel silenci i els sons de la natura.
EO15	Tranquil·litat.
EO16	Oliveres antigues i centenàries.

Propostes d'elements amb valor patrimonial	
EO17	Trulls i trulloles.
EO18	Cabanes de pedra seca.
EO19	Forns de calç, ceràmics, d'oli de ginebró...
EO20	Receptacles d'aigua: aljubs, cisternes, basses...
EO21	Patrimoni històric relacionat amb la guerra civil: trinxeres, refugis...
EO22	Espones
EO23	Cel nocturn amb molt poca contaminació lumínica.
EO24	Rouredes i boscos.

Propostes de mesures per la valorització i conservació d'elements patrimonials	
EO25	Catalogar les construccions de pedra seca.
EO26	Establir criteris per tal de prioritzar les espones a protegir en la concentració parcel·laria i aplanament per exemple en base a l'alçada o la importància en la contenció d'escorrentius.
EO27	Necessitat d'acompanyament i manteniment dels projectes de preservació i valorització del patrimoni.
EO28	Fomentar la trituració de la poda, per exemple afavorint el lloguer de la maquinària necessària a través de cooperatives.
EO29	Protegir mitjançant regulació alguns llocs estratègics, singulars, patrimonials.
EO30	Senyalitzar adequadament rutes, zones de passejada i elements patrimonials o d'interès paisatgístic (sèquies, aqüeductes, espais de pedra seca, . . .).
EO31	Xarxa de camins tradicionals; elaborar-ne un inventari i declarar-ne els més interessants com a bé cultural d'interès local, evitant que els bloquegin la creació de noves finques.

INFRAESTRUCTURES VERDES I SERVEIS ECOSISTÈMICS

Els participants identifiquen la infraestructura verda i els serveis ecosistèmics i com protegir-los davant d'amenaques com el risc d'incendis. Les propostes al voltant d'aquesta temàtica, dins dels espais oberts, van sortir sobretot a l'entrevista sectorial amb entitats de natura, ja que es va detectar com a buit en el debat de les sessions participatives presencials.

Propostes sobre infraestructures verdes i serveis ecosistèmics	
EO32	Introduir la silvopastura per la gestió forestal i la prevenció d'incendis, tenint en compte que es considera una activitat amb poc potencial de viabilitat econòmica.

EO33	Crear una eina de gestió, tipus consorci, per protegir espai naturals al territori, ja que les Garrigues Altes no compta amb cap parc natural protegit.
EO34	Característiques geogràfiques i climàtiques singulars de les garrigues de les Garrigues Altes, amb característiques de muntanya mediterrània humida.
EO35	Corredor verd entre Bovera i la Granadella, una de les poques zones sense granges porcines i poc afectada per dejeccions ramaderes, i que té una gran importància per la diversitat d'espècies, particularment d'amfibis i on recentment, s'hi ha detectat fins a 100 varietats de pol·linitzadors.
EO36	Identificar els camins més adequats per habilitar per a vehicles pesants contra incendis, ja que actualment hi ha zones de la serra de la Llena i el Montsant que són inaccessibles per a vehicles d'aigua. S'identifica com a estratègic el camí que surt cap al Montsant des de la c-242 cap a Margalef.

INSTAL·LACIONS D'ENERGIES RENOVABLES

Hi ha molt de consens entre els participants en considerar les instal·lacions d'energies renovables (ER), tant eòliques com fotovoltaïques, com una amenaça pel territori. Mentre que es veu una oportunitat en models d'autoabastiment d'ER, les instal·lacions d'empreses privades on l'energia produïda marxa del territori i no reporten cap benefici localment es consideren com a elements amb només impactes negatius; suposen una amenaça paisatgística, pel sector agrícola, apugen el preu de la terra i incentiven el despoblament. Els participants consideren per tant, que les Garrigues Altes són un territori saturat pel que fa a instal·lacions d'ER.

Propostes sobre instal·lacions d'energies renovables	
EO37	Assegurar la preservació del sòl agrícola prioritant zones fredes, finques abandonades, finques amb inclinació i finques orientades al sud que dificulten la producció agrícola per la instal·lació de centrals d'ER. Per contra, protegir les terres de regadiu.
EO38	Adaptar el PLATER a les característiques agrícoles de les Garrigues Altes (categorització dels sòls agrícoles no s'adequa a la situació de les Garrigues Altes).
EO39	Situar renovables lluny dels nuclis habitats i aprofitant zones antropitzades
EO40	Establir quotes municipals que limitin la presència de centrals ER, ja sigui basades en hectàrees o energia produïda i evitar la concentració.
EO41	Apostar per un model de producció d'ER basat en l'autoabastiment, el consum localitzat i amb centrals de petites dimensions, amb models com la producció comunitària o municipal.
EO42	Establir un % (10% - 20%) d'energia mínim que s'hagi de quedar al territori, per a ús municipal o de comunitats de regants, en el cas de centrals d'ER de grans empreses o empreses privades en general.
EO43	Fomentar la valorització de la biomassa forestal i de restes de poda agrícola per la generació d'energia.
EO44	Evitar rutes d'aus migratòries en la instal·lació de parcs eòlics.

EO45	Establir mesures compensatòries en les noves instal·lacions d'ER com restitució de marges o eliminació d'elements en desús un cop acabats els contractes d'arrendament o la finalització de l'activitat.
EO46	A nivell català, establir mesures compensatòries per al territori si hi ha una sobre-concentració d'instal·lacions per abastir el territori català a les Garrigues Altes.

SECTOR AGRORAMADER I FORESTAL

El sector agrícola i ramader es considera el sector econòmic estratègic del territori, en concret el sector oleícola. Tot i així, es genera debat entre els participants al voltant de com conservar i potenciar l'activitat agrícola i alhora, protegir el paisatge i el medi ambient. La intensificació de l'agricultura, incentivada per la precarietat econòmica que es vincula amb les explotacions tradicionals, suposa una amenaça pel paisatge mosaic i elements patrimonials com les espones, però alhora és perceput com una de les vies principals per mantenir l'agricultura com a activitat econòmica. Amb diferents propostes, es genera consens sobre la necessitat de compatibilitzar la preservació del paisatge i el medi ambient amb la intensificació i mecanització de l'agricultura.

Propostes sobre el sector agroramader i forestal	
EO47	Dissenyar un pla forestal comunitari i dur a terme accions preventives en finques abandonades
EO48	Establir mesures contra l'abandonament de terres, com bancs de terres, prioritzant la pagesia local.
EO49	Valoritzar els productes agrícoles vinculats a finques que mantenen el mosaic tradicional i altres elements paisatgístics i patrimonials com el secà, oliveres antigues o les espones.
EO50	Permetre que les productores puguin establir franges de seguretat al voltant de les seves finques.
EO51	Fomentar la utilització de biomassa forestal de menys qualitat per la generació de <i>biochar</i> per a ús agrícola, un producte molt interessant per la seva capacitat de retenció de contaminants.
EO52	Fomentar la valorització de sub-productes oleícoles com la sansa i la pinyola i forestals per generar energia calorífica.
EO53	Agricultura ecològica com a oportunitat.
EO54	Diversificació de cultius com a oportunitat.
EO55	Es detecta com a oportunitat la transformació de productes agrícoles i la necessitat de tenir equipaments, tipus obrador, que ho facilitin.
EO56	Potenciar l'associacionisme entre propietaris forestals per facilitar la planificació de la gestió, en un context de propietat forestal molt fragmentada i on ja s'està desenvolupant una Associació de Propietaris Forestals

4.2 Assentaments urbans

S'han recollit **74 propostes** sobre el sistema d'assentaments. Com a subtemes, els debats s'han organitzat al voltant de l'habitatge, una problemàtica molt present al territori, els nuclis urbans posant èmfasi en els nuclis antics i, més en general, s'ha debatut sobre els equipaments i serveis necessaris pel territori.

HABITATGE

Durant el procés participatiu, s'ha detectat la manca d'oferta d'habitatge com una de les problemàtiques principals als municipis de l'àmbit. Es dona una manca d'habitatge nou i una dificultat d'accedir als habitatges existents, combinat paradoxalment amb l'existència de molts habitatges en mal estat o en desús, sobretot als nuclis antics dels municipis. Aquesta problemàtica s'associa a la reticència de propietaris d'edificis buits de posar-los en venda o lloguer o a les dificultats per rehabilitar-los. Fins i tot, les iniciatives que volen treballar en aquesta línia topen amb la dificultat d'identificar i contactar els propietaris. A més a més, els habitatges disponibles no sempre són accessibles (ja sigui perquè no es posen en lloguer o venda tot i estar buits, o perquè són massa cars) o bé no compleixen les necessitats tant de la gent jove com de la gent gran i es detecta una manca de zones de creixement o inadequació de les existents.

Propostes sobre habitatge	
A57	Ajudes a la rehabilitació d'habitatges condicionades al seu ús per tal de fomentar l'accés a nous habitants i joves a través del lloguer o la venda.
A58	Necessitat d'habitatges per a treballadors temporers.
A59	Promocionar econòmicament i amb suport tècnic la instal·lació de mitjans salvaescales en habitatges als nuclis antics.
A60	Fomentar els "bancs de cases", també com a mitjà perquè l'oferta d'habitatge arribi a canals més convencionals com les pàgines web immobiliàries.
A61	Aprofitar les declaracions de ruïna per engrandir els habitatges dels costat.
A62	Permetre la construcció d'habitatges d'una sola planta més altell, vinculat a les dificultats de mobilitat de la gent gran.
A63	Permetre utilitzar les plantes baixes dels edificis dels nuclis antics com a habitatges.
A64	Requalificar les "eres" com a sòl urbanitzable.
A65	Combinar en paral·lel noves zones de creixement amb la rehabilitació de cases als nuclis antics.
A66	Regular els habitatges en desús per tal de fomentar-ne el lloguer o la venda.

A67	Establir una taxa de casa buida per fomentar-ne el lloguer o la venda
A68	Facilitar la rehabilitació i ús d'habitatges buits per a ús turístics
A69	Tenir oferta de cases unifamiliars amb hort o jardí, adossades o no, integrades al paisatge del territori.
A70	Limitar els habitatges plurifamiliars a 5 habitatges per edifici, ja que més no respon a les necessitats del territori
A71	Definir més zones de creixement i revisió de les existents
A72	Adaptar els habitatges per millorar-ne el confort tèrmic.
A73	Adequació dels habitatges per als pagesos, sobretot per la normativa que condiona les alçades dels magatzems/garatges on guardar els tractors.
A74	Permetre més fondària de les plantes baixes dels habitatges en nuclis antics
A75	Prioritzar l'accés, en concret de població jove, a habitatges ja existents, com una mesura estratègica per a la dinamització dels nuclis antics.
A76	Permetre que les plantes baixes fossin del tot habitables
A77	No requerir tants tràmits per les obres menors

NUCLIS URBANS/NUCLIS ANTICS

Al llarg dels processos s'ha posat de manifest la necessitat de revitalitzar socioeconòmicament i arquitectònicament els nuclis antics. Els participants assenyalen la necessitat de vetllar pel patrimoni arquitectònic existent i l'estètica, alhora que veuen que els nuclis antics tenen una tendència a buidar-se. Cal fer els pobles més bonics i confortables, tant per millorar la qualitat de vida dels habitants, com per fomentar el potencial turístic dels nuclis antics i històrics de les Garrigues Altes.

De manera més general, els participants perceben que la normativa urbanística no està pensada per la realitat dels nuclis rurals i caldria una adaptació a les seves necessitats específiques.

Propostes sobre nuclis antics i nuclis urbans	
A78	Permetre activitats vinculades a tallers artesanals dins dels nuclis antics, entenent tallers artesanals com a activitats econòmiques de caràcter familiar, amb poca producció i sempre que no suposin una molèstia o perill per les veïnes.
A79	Permetre els habitatges d'ús turístic als nuclis antics.
A80	Habilitar zones d'aparcament a l'entrada dels pobles per reduir el trànsit.
A81	Crear aparcaments amb serveis per a autocaravanes a les afores/entrades als pobles que també servissin com a zones de pícnic.
A82	Regular i reduir l'accés de vehicles dins dels nuclis antics.
A83	Organitzar fires i mercats als nuclis antics, potser de manera rotativa entre els diferents pobles de les Garrigues Altes.

Propostes sobre nuclis antics i nuclis urbans	
A84	Permetre la mixticitat d'usos dins el nucli urbà, per tal de que aquest "tingui vida", amb baixos que admetin activitat comercial i de serveis tipus petits tallers, etc.
A85	Establir una tipologia "oberta" pels baixos de nuclis antics de manera que s'en permeti tant l'ús comercial com d'habitatge
A86	Crear carrers per a vianants als nuclis antics.
A87	Crear espais públics confortables.
A88	Establir zones per a activitats industrials, prioritàriament adjacents als nuclis urbans i requalificant part de sòl rústic; aquestes zones però haurien de ser puntuals i no el focus urbanístic de les Garrigues Altes.
A89	Oferir eines, de caràcter tècnic i pedagògic, als ajuntaments al planejament urbanístic per tal de facilitar que la normativa existent es complís.
A90	Permetre magatzems agrícoles a menys de 100m del nucli urbà, per facilitar la feina dels pagesos.



Imatge de la 2a sessió participativa sobre l'Eix 1: Les necessitats d'habitatge i el model urbà -
Bellaguarda, 3 d'octubre de 2023

EQUIPAMENTS I SERVEIS

Els participants identifiquen el turisme (en concret, l'agroturisme i l'oleoturisme) i la cultura com a sectors estratègics pel desenvolupament socioeconòmic del territori, en tant que poden acompanyar l'agroramaderia com a sector principal i generar un sistema socioeconòmic més diversificat, cobrint necessitats existents i oferint noves oportunitats a

població que no vulgui dedicar-se a l'agricultura. Vinculat a això, es detecta una manca important d'allotjament adequada i de serveis de restauració.

També es detecta una infrautilització d'equipaments existents, que podrien diversificar-ne els usos; espai de trobada, lloguer per activitats econòmiques o culturals. Pel que fa a necessitats, els participants demanen més equipaments que funcionin com a espais de trobada i cobreixin serveis bàsics. També es detecta una necessitat d'espais compartits per a activitats econòmiques.

Propostes sobre equipaments i serveis	
A91	Més equipaments per a la gent gran (residències o centres de dia) repartits pels diferents municipis.
A92	Millorar l'accessibilitat d'equipaments com esglésies o piscines per a persones amb mobilitat reduïda.
A93	Allotjaments en format albergs o hostals que serveixin tant per turisme, visites escolars o treballadors temporers.
A94	Espais de reunió per als veïns als nuclis antics, que puguin oferir cafès o begudes potser amb màquines expenedores, ja que sovint els espais existents com sales polivalents o casals estan tancats i només s'obren per a esdeveniments puntuals.
A95	Plaques solars fotovoltaïques en edificis municipals per potenciar les comunitats energètiques.
A96	Creació de tallers, obradors i espais de treball compartits que fomentin l'establiment de professionals dels quals ara n'hi ha una mancança (fusters, lampistes, . . .) i d'activitat econòmica en general.
A97	Considerar les botigues d'alimentació, forns i bars com a serveis bàsics (és a dir "equipaments" i no activitats econòmiques) en tots els municipis; es podria alleugerir la normativa necessària per facilitar-ne la implantació o bé municipalitzar-los. El bar també podria oferir àpats a baix cost i a domicili per a gent gran.
A98	Establir espais multiserveis (estudi, biblioteca, . . .) que ofereixin una bona connexió a internet.
A99	Fomentar la creació d'allotjaments turístics.
A100	Potenciar l'emprenedoria, petits projectes autònoms que responguin a la vocació i talents dels habitants del territori (es posa com a exemples tallers i floristes) a través de facilitar-ne els tràmits, l'accés a formació o l'assistència a fires o lloguer d'espais.
A101	Potenciar activitats econòmiques vinculades amb el sector cultural, a través de facilitar l'accés a sales i espais, seria una manera d'aprofitar equipaments infrautilitzats i donar nous usos a edificis en desús. Es proposa atreure i potenciar activitats vinculades a la dansa, el teatre, el circ o la música, o fins i tot organitzar estades de treball – lleure (coworkation) com promouen algunes empreses amb treballadors nòmades o remots, en tant que són activitats en que els valors paisatgístics i de tranquil·litat del territori serien un atractiu.
A102	Fomentar el model d'equipaments i serveis en xarxa entre els municipis de les Garrigues Altes.
A103	Fomentar els equipaments (incloent rutes i senyalització) per a activitats esportives adaptades a les característiques del territori, com l'excursionisme, el ciclisme de muntanya o l'escalada.
A104	Crear un poliesportiu a almenys un dels municipis.

Propostes sobre equipaments i serveis	
A105	Fer un circuit entre els vuit municipis de les diferents propostes d'esports que es fan en pistes descobertes per tal de no repetir esports.
A106	Fomentar la utilització d'espais infrautilitzats, a través de per exemple ampliant-ne els horaris o dinamitzant-hi activitats.
A107	Poder disposar d'una tècnica (cultural) compartida entre els vuit municipis per tal de dinamitzar les activitats com els punts de lectura, o l'intercanvi de llibres.
A108	Crear itineraris d'espais i llocs d'interès cultural entre els diferents municipis de les Garrigues Altes.
A109	Habilitar les cooperatives oleícoles com a punts d'informació turística.
A110	Possible acord per tal que les botigues dels diferents pobles estiguin intercomunicades. És a dir, contemplar una botiga "intermunicipal": que entre totes les botigues de les Garrigues Altes puguin subministrar als habitants dels municipis tot allò que necessitin.
A111	Disposar de sucursals o oficines bancàries.
A112	Proposen d'establir dos eixos dins les Garrigues Altes per tal de concentrar equipaments: 1) El Cogul, Granyena, El Soleràs, Els Torms i Juncosa, i 2) La Granadella, Bellaguarda i Bovera.
A113	Es planteja la possibilitat de dividir en dos eixos les Garrigues Altes, de manera que hi hagi 2 escoles d'educació Primària, prioritzant que els infants es relacionin entre si, es socialitzin amb el major nombre d'infants possible dels diferents pobles.
A114	Crear una oficina de turisme o agroturisme de les Garrigues Altes.
A115	Creació de vies verdes.
A116	Oferir batxillerat i cicles formatius a l'institut de la Granadella.
A117	Compartir maquinària entre pobles, posant com a exemple el camionet amb bolquet de l'Ajuntament de Juncosa que es podria fer servir també per altres ajuntaments.
A118	Oferir més serveis als equipaments de salut (com ara psicologia) i que els metges es desplaressin a les llars (ho fan quan hi ha urgències).
A119	Necessitat de gimnasos.
A120	Prioritzar un model de serveis mancomunat i ambulant, compartit entre els diferents municipis; és un model que ja es fa servir actualment per alguns serveis de salut i per la gent gran i que seria interessant ampliar a més serveis per la població en general, com fisioteràpia, psicologia o ginecologia.
A121	Potenciar un model turístic que connecti el visitant amb el coneixement i l'estima al territori; el model de llogar cases compartides o habitacions on el visitant pugui conèixer i ser acollit pels residents.

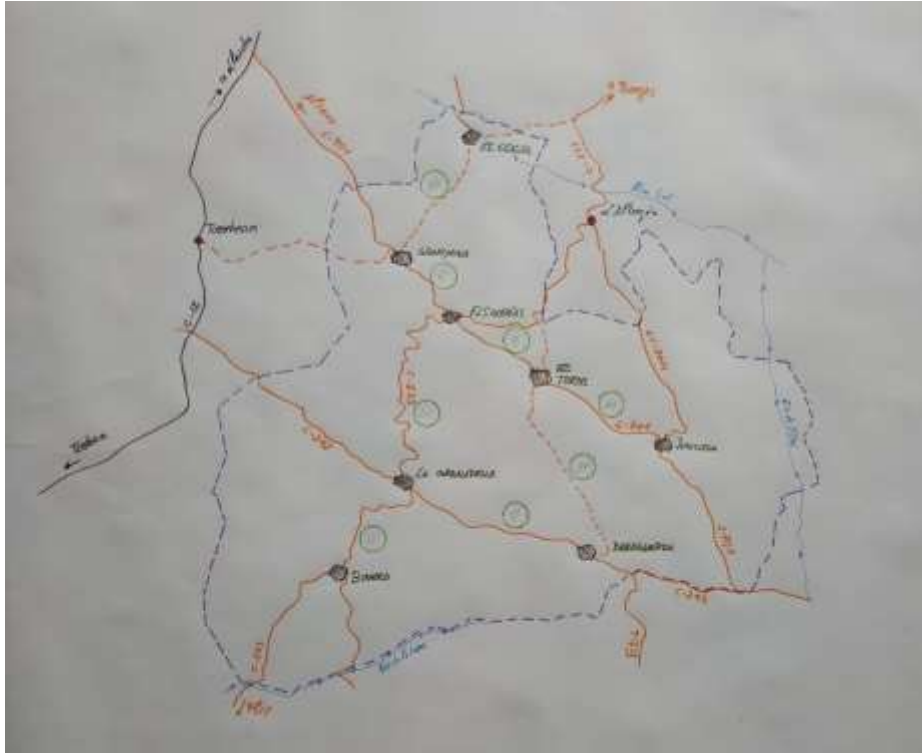
4.3 Infraestructures

En total, s'han recollit **19 propostes** vinculades a les infraestructures.

INFRAESTRUCTURES DE MOBILITAT

En general, els participants detecten mancances molt importants pel que fa al bon estat de les carreteres i deficiències en les opcions de mobilitat alternatives al cotxe privat. Aquestes mancances es tradueixen en una mala connexió entre els pobles de les Garrigues Altes i entre alguns dels municipis i municipis més grans amb els serveis necessaris com les Borges Blanques o Lleida, generant desigualtats dins del territori. També es detecta una limitació important per a la població, tant gran com jove, que no té cotxe i que actualment no disposa d'alternatives. Es formulen propostes vinculades a la identificació dels trams i vies prioritàries i a serveis de transport adequats a les necessitats del territori.

Propostes sobre infraestructures	
I122	Adequar com a via principal el camí rural que uneix els Soleràs amb la Granadella passant per els Torms i Bellaguarda; tot i que oficialment no és una carretera i no està adequat com a tal, és la via més usada per als habitants i transportistes per fer aquesta ruta, ja que és més recta que el tram alternatiu de la C-233 i l'eix que uneix l'àmbit territorial amb les comarques del voltant, tant cap al sud, cap a Margalef, com cap al Nord, cap a l'autopista i de retruc, cap a les Borges i Barcelona.
I123	Adequar el camí rural que uneix Torrebesses amb Castellldans, passant per Granyena de les Garrigues i el Cogul, que funciona com a via principal per als habitants i transportistes i s'ha d'adaptar amb l'ample de via adequat per poder fer-hi passar fibra òptica i permetre el pas de camions. Es proposa transformar-la amb una via de les característiques de la C-12.
I124	Millorar el tram de la C-233 entre els Soleràs i la Granadella, un tram en mal estat i considerat perillós.
I125	Millorar el ferm de la C-242 entre el trencall de la C-12 i Bellaguarda
I126	La LV-7011 també és una via important, sobretot per la gent de Juncosa per anar a Borges, però és massa estreta.
I127	Crear un servei de transport públic a demanda a preus assequibles.
I128	Millorar la freqüència de les línies de bus que uneixen Granyena i la Granadella amb Borges els dies de mercat.
I129	Adequar l'eix de la Vall Major (L-701) a l'ús actual, ja que té molt trànsit de vehicles pesats vinculats al transport de pinso i bestiar.
I130	Aprofitar els busos de transport escolar i de transport de serveis per la gent gran com a transport públic, ja que a més, estan infrautilitzats.
I131	Crear una iniciativa municipal de vehicles elèctrics compartits.
I132	Fer un inventari de camins i dissenyar-ne un pla de manteniment.
I133	Que el POUM només reflecteixi els camins principals, per tal de donar més marge a canviar els camins secundaris.
I134	Reacondicionar la LV7021, que estava prevista fer-la fa més de deu anys per la Diputació son 3 km d'Aspa al Cogul (i si pot ser que tingui una vora via com carril bici/ per a vianants) per poder passejar els vianants



Imatge del mapa de suport utilitzat durant les sessions participatives de l'Eix 4: Infraestructures i model territorial

ALTRES INFRAESTRUCTURES

Els participants detecten deficiències importants pel que fa a les infraestructures de telecomunicacions (fibra òptica i connexió mòbil) i en la depuració d'aigua, especialment a la Vall Major. A més, els participants consideren que l'aigua de boca, provinent del pantà d'Utxesa, és de mala qualitat. Per als participants, les mancances actuals pel que fa a la connexió digital, són un greuge territorial que repeteix la situació que es va donar fa unes dècades amb la implantació tardana de les línies de telèfon fix.

Propostes sobre altres infraestructures	
I135	Millor aprofitament de les aigües depurades per combatre la manca d'aigua.
I136	Instal·lar depuradores en aquells municipis que no en tenen.
I137	Instal·lar depuradores verdes o de llacunatge.
I138	Aprofitar l'aigua del pantà de l'Albagés.
I139	Millorar la cobertura mòbil, en concret als municipis de la Vall Major.
I140	Fer arribar la connexió amb fibra òptica a tots els municipis.

4.4 Aspectes transversals

PAISATGE

Les propostes i qüestions sorgides al voltant del paisatge són elements transversals, que afecten tant a espais oberts, com a assentaments urbans i a infraestructures. Com s'ha recollit en l'apartat d'espais oberts, els participants han identificat aquells elements amb valor patrimonial, que ha part de tenir un valor ecològic, històric o cultural en si mateix, construeixen el paisatge de les Garrigues Altes. A més a més, però els participants també han fet propostes per conservar el paisatge i garantir i la integració paisatgística, això com per posar-lo en valor.

Propostes d'elements amb valor patrimonial i paisatgístic*	
EO10	Vegetació autòctona amb usos tradicionals i socials.
EO11	Inventari i catalogació d'arbres monumentals.
EO12	El mosaic agrícola, és a dir, la combinació de conreus que s'alternen en petites parcel·les.
EO13	Olivicultura.
EO14	Paisatge sonor; es un territori que es caracteritza pel silenci i els sons de la natura.
EO15	Tranquil·litat.
EO16	Oliveres antigues i centenàries.
EO17	Trulls i trulloses.
EO18	Cabanes de pedra seca.
EO19	Forns de calç, ceràmics, d'oli de ginebró...
EO20	Receptacles d'aigua: aljubs, cisternes, basses...
EO21	Patrimoni històric relacionat amb la guerra civil: trinxeres, refugis...
EO22	Espones
EO23	Cel nocturn amb molt poca contaminació lumínica.
EO24	Rouredes i boscos.

*també recollides a l'apartat d'*Espais oberts*.

Propostes de mesures per la valorització i conservació d'elements paisatgístics	
EO25*	Catalogar les construccions de pedra seca.
EO26*	Establir criteris per tal de prioritzar les espones a protegir en la concentració parcel·laria i aplanament per exemple en base a l'alçada o la importància en la contenció d'escorrentius.
EO27*	Necessitat d'acompanyament i manteniment dels projectes de preservació i valorització del patrimoni.
EO30*	Senyalitzar adequadament rutes, zones de passejada i elements patrimonials o d'interès paisatgístic (sèquies, aqüeductes, espais de pedra seca, . . .).
EO31*	Xarxa de camins tradicionals; elaborar-ne un inventari i declarar-ne els més interessants com a bé cultural d'interès local, evitant que els bloquegin la creació de noves finques.
A115*	Creació de vies verdes.
P141	Implementar mesures per la integració paisatgística de les edificacions en espais oberts, vetllant per tal que no siguin mesures costoses.
P142	Regular els abassegaments de materials diversos que de vegades es veuen en algunes finques, al voltant de magatzems o coberts, de vegades a les proximitats dels pobles i que tenen un impacte visual negatiu.
P143	Creació de les Cartes del Paisatge de les Garrigues Altes.
P144	Crear carreteres panoràmiques o d'interès paisatgístic; s'identifiquen en concret els trams entre Juncosa i Bellaguarda i entre la Granadella i Bovera.
P145	Crear miradors per al cel nocturn.
P146	Establir mesures comunes entre els municipis per la integració paisatgística de les instal·lacions solars.
P147	Soterrar els serveis que estan a la vista (ex: conduccions elèctriques i telefòniques).
P148	Promoure la coherència estètica en la configuració dels espais públics, amb una uniformitat o estil comú en la configuració d'aquestes espais, el mobiliari urbà, etc. Com a punt fort dels pobles, es destaca que el veïnatge es corresponsabilitza espontàniament del seu manteniment (regant les plantes, escombrant, etc.).
P149	Regular l'alçada de les edificacions
P150	Potenciar l'ús de materials de l'entorn, com la pedra vista, el totxo vell o l'arrebossat de calç
P151	Justificar adequadament tota normativa estètica de construcció
P152	Obligar o fomentar pintar o arrebossar les façanes, especialment les mitgeres, les que són la imatge exterior dels pobles i que sovint són el "darrere" de les cases.
P153	Detallar més la normativa existent pel que fa a materials i colors permesos per les façanes per tal de fomentar que els edificis siguin més harmoniosos estèticament.
P154	Vetllar per la uniformitat estètica i integració arquitectònica dels habitatges dels nuclis antics, implementant també noves eines (de caràcter tècnic i pedagògic) per assegurar que la normativa existent es complís.

Propostes de mesures per la valorització i conservació d'elements paisatgístics

P155	Identificar espais per a miradors als pobles, aquells punts que ofereixen una visió de conjunt i atractiva dels nuclis de les Garrigues Altes, en aquestes vistes s'hauria de vetllar per evitar elements distorsionadors i regular la instal·lació de construccions o instal·lacions que trenquin l'harmonia del conjunt.
-------------	--

*també recollides a l'apartat d'*Espais oberts i Assentaments urbans*.

ALTRES ASPECTES

Durant el procés s'han recollit demandes o reflexions més generals. Per una banda es fa palesa la percepció que la normativa, tant urbanística com en altres àmbits, no s'adapta a la realitat rural del territori i està pensada des d'una perspectiva massa urbana. Juntament amb això, s'ha repetit en totes les sessions la demanda de disminuir la burocràcia i simplificar els tràmits. Es demana una major flexibilitat davant un cos normatiu que es percep com molt restrictiu essent una dificultat afegida a les debilitats pròpies del territori. S'apel·la per exemple als tràmits i les regulacions en cas d'obres o activitats econòmiques que no encoratgen la iniciativa privada, ans el contrari. A més a més, els participants també transmeten la percepció que les Garrigues Altes ha estat un territori molt desatès per l'administració, cosa que identifiquen sobretot en la manca d'inversió en infraestructura, com per exemple el mal estat de les carreteres o la tardança en el desplegament de la connexió digital. Sorgeix en diversos debats, la possibilitat de fer servir els fons compensatoris vinculats a centrals d'energia nuclear per tal de reinvertir al territori.

5. Conclusions

Durant els mesos de setembre i desembre de 2023, amb la posterior fase de retorn programada pel gener i febrer de 2024, ha tingut lloc el procés participatiu sobre *l'Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes*. El procés s'ha basat en **vuit sessions presencials**, complementades amb **sis entrevistes sectorials** i l'habilitació de **canals en línia** oberts a tota la ciutadania.

Aquest procés ha permès copsar el parer de la ciutadania de les Garrigues Altes sobre la normativa i model urbanístic del territori i recollir **155 propostes** que s'avaluaran per la seva incorporació al document d'avanç de planejament urbanístic. En total, han participat **129 persones** a través dels diversos canals.

Els debats i sessions s'han organitzat en quatre eixos, tot i que en les sessions presencials sovint han aparegut propostes que feien referències a altres eixos. Per aquest motiu, els resultats s'han estructurat segons els objectius i dimensions del pla urbanístic.

Les dinàmiques de participació han facilitat la recollida de propostes concretes en referència als objectius i regulació urbanística. Alhora, han permès copsar de manera més general la visió dels participants, com a habitants de les Garrigues Altes, sobre el model urbanístic i socioeconòmic del territori, al voltant del qual s'han generat consensos, però també han quedat alguns debats oberts. A continuació es resumeixen els temes que han resultat més rellevants en el debat.



Imatge de la 7a sessió participativa sobre l'Eix 4: Infraestructures i model territorial – Els Torms, 23 d'octubre de 2023

5.1 Les grans instal·lacions d'energies renovables com a amenaça pel territori

Els participants transmeten que les instal·lacions d'energies renovables existents i planificades al territori suposen una amenaça i un greuge. El model d'energies renovables que es percep com una amenaça són les grans centrals, propietat en molts casos de grans empreses sense cap tipus de connexió amb el territori i que segueixen un model extractiu. Consideren que, lluny d'aportar beneficis, les grans centrals d'ER, comporten un impacte negatiu. El model actual no contribueix de cap manera a l'autoabastiment energètic del territori, les instal·lacions es fan sense tenir en compte les necessitats del territori, van en detriment del paisatge, suposen una amenaça pel sector agroromader i una pèrdua de sòl agrícola i contribueixen al despoblament. Aquesta és una percepció també ratificada en l'entrevista sectorial amb les entitats de conservació de la natura.

L'oposició a aquest model d'instal·lacions d'ER no és només pel seu impacte paisatgístic i social, sinó que els participants parlen de l'impacte moral que ha suposat la implementació

d'aquests projectes, gestionats per empreses que no tenen cap relació amb el territori ni fan cap esforç de tenir en compte els seus habitants. Els perceben com a projectes que tracten el territori com si estigués buit i que no deixen cap benefici, ja que l'energia s'exporta i els llocs de treball que generen són mínims. En canvi, si que s'identifiquen com a oportunitat instal·lacions d'ER a escala petita i dins de models de producció d'energia més comunitaris o d'autoabastiment.

5.2 L'equilibri entre la conservació ambiental i paisatgística i la intensificació de l'agricultura

Els participants reconeixen la dificultat en la convivència entre una agricultura intensiva i la conservació paisatgística i ambiental del territori. Per una banda, el paisatge tradicional de les Garrigues Altes, es basa en un model agrícola d'oliverar extensiu, en finques petites i fragmentades, sovint en feixes i terrasses delimitades per espones i construccions de pedra seca, que combinen conreus amb zones forestals. Aquestes característiques construeixen tot un patrimoni a través del mosaic agrícola, elements naturals com boscos i arbres centenaris i els serveis ecosistèmics que ofereixen, que els participants reconeixen com a elements a posar en valor i conservar.

La intensificació de l'agricultura, en concret la proliferació de l'oliverar intensiu, suposa una amenaça pel paisatge característic de les Garrigues Altes. La intensificació de la producció d'olivera va associada a un augment del consum d'aigua, la concentració parcel·lària, l'aplanament de finques i la destrucció de marges, tant vegetals com de pedra seca, com a mesures que faciliten l'ús de maquinària, l'augment de la producció i la reducció de costos. Tot i així, els participants transmeten que el sector agroramader i en concret, l'oleícola, ha sigut i ha de seguir sent el sector socioeconòmic estratègic de les Garrigues Altes. Davant de la precarietat del sector, dins d'un sistema de producció agrícola que ofereix preus molt baixos i aboca les petites explotacions a augmentar la producció i reduir costos per sobreviure, la intensificació és una de les estratègies per mantenir els projectes agrícoles i de retruc, arrelar la gent al territori.

Davant d'això, els participants tant a les sessions participatives presencials, com en les entrevistes sectorials amb el sector de les cooperatives oleícoles i les entitats de natura, arriben al consens que cal buscar la compatibilitat entre una certa intensificació i alhora,

garantir la conservació i protecció del paisatge agrícola tradicional i els elements naturals del territori, de manera que el pla urbanístic *“ha de fer compatible l’activitat econòmica amb la preservació del paisatge, perquè si no ens quedarem sense ningú”*.

5.3 El turisme com a sector estratègic

Es genera consens entre els participants al voltant de considerar el turisme com un sector socioeconòmic poc desenvolupat al territori però amb potencial per ser estratègic. Es pensa en el turisme com un sector que pot acompanyar i recolzar el sector agroramader com a activitat econòmica principal del territori, per tant, en un model turístic basat en el turisme rural i la producció local. L’activitat turística pot servir per diversificar els ingressos dels productors/es agrícoles, posar en valor els valor paisatgístics i patrimonials del territori i oferir noves oportunitats econòmiques. Es genera consens també en detectar una manca important pel que fa a equipaments vinculats a l’activitat turística, com allotjaments i, especialment, serveis de restauració, una manca que també impacta negativament altres activitats econòmiques del territori com projectes culturals.

De manera més concreta, els participants fan una aposta clara per l’ús turístic de les edificacions en espais oberts, quelcom també ratificat en les entrevistes sectorials tant amb el sector turístic com les entitats de natura. S’identifica com a problema el gran nombre d’edificacions, com granges i masets, en desús, i el cost de mantenir i rehabilitar edificacions patrimonials com les cabanes de pedra seca. L’ús turístic d’aquestes edificacions es proposa com una via de mantenir i conservar aquestes edificacions patrimonials que en l’estat actual de desús tenen un impacte paisatgístic negatiu.

5.4 La manca d’habitatge com la problemàtica principal: habitatges buits vs. nous creixements

Els participants estan d’acord en assenyalar la manca d’habitatge i el difícil accés al parc existent com una de les problemàtiques principals que afecten al despoblament. La manca d’oferta d’habitatges adequats i la dificultat per accedir-hi, ja sigui per l’elevat preu o la manca de predisposició dels propietaris, és un dels principals reptes que es troben els joves del territori que volen quedar-se o els nouvinguts que volen establir-s’hi. Aquesta dificultat va

associada en gran mesura al mal estat dels habitatges disponibles als nuclis antics, la manca de predisposició de propietaris d'habitatges buits de posar-los en lloguer o venda i fer-ho en condicions assequibles, però també a la manca de sòl urbanitzable per a la nova construcció.

Hi ha consens en la detecció del dèficit d'habitatges com un dels principals problemes al territori però es genera més debat al voltant de quina ha de ser la prioritat a l'hora de resoldre aquesta problemàtica. Per una banda, alguns participants aposten per la nova construcció, amb habitatges de planta i pis, que permetin tenir jardí i més llum, en comparació amb els habitatges existents als nuclis antics que tendeixen a ser foscos i més petits, i que s'adeqüin millor a les necessitats de joves i noves famílies. D'altres, consideren que enfocar-se en la nova construcció aniria en detriment del nucli antic i acceleraria el seu deteriorament. Aquest debat es resol en l'entrevista sectorial amb representants de la població jove del territori, que aposten clarament per prioritzar la rehabilitació i facilitació de l'accés a habitatges buits als nuclis antics del poble, també des d'una visió estratègica pel territori. Tot i així, reconeixen la necessitat de treballar diverses solucions i estratègies en paral·lel, reconeixent la dificultat en general de resoldre la manca i accés a l'habitatge i les dificultats actuals per accedir a pisos buits i amb necessitat de rehabilitació. Malgrat a l'entrevista sectorial s'identifica com a estratègic la rehabilitació d'habitatges buits, també expliquen les dificultats que això suposa, ja que les rehabilitacions necessàries són costoses i topen amb la poca predisposició dels propietaris. Un dels recursos del que disposen els ajuntaments per fer front a la problemàtica d'habitatges buits i en mal estat, dels quals no es pot contactar amb el propietari o aquests no se'n volen fer càrrec, són les declaracions de ruïna. A la pràctica però, aquest recurs no sempre es pot dur a terme, ja que suposa un cost econòmic molt elevat per als ajuntaments.

La demanda de nous creixements va més enllà de la necessitat d'habitatge i els participants també l'associen a les activitats econòmiques. Hi ha consens en detectar la necessitat de tenir més sòl industrial adjacent als nuclis urbans, ja sigui per la construcció de garatges i magatzems de maquinària agrícola, com per potenciar la instal·lació d'activitats econòmiques vinculades a oficis, com tallers o obradors. Quan es parla de sòl i activitats industrial, es pensa en projectes petits, de caràcter més aviat artesanal i familiar, ja sigui perquè els participants consideren que aquest és el model desitjable pel territori o bé perquè consideren que, per les pròpies característiques orogràfiques que dificulten la logística, les Garrigues Altes no atrauran grans activitats industrials.

Pel que fa a models d'habitatge, a l'entrevista sectorial amb el sector de la construcció, els experts identifiquen que, malgrat a les sessions participatives s'hagi proposat habilitar les plantes baixes com a habitatge, la demanda segueix sent per un ús de magatzem o comercial per a les plantes baixes.

5.5 Mancances en infraestructures de mobilitat

Una de les reclamacions principals dels participants és que el nou planejament urbanístic serveixi per millorar les infraestructures, en concret les infraestructures de mobilitat. Es detecten deficiències importants en l'estat de les carreteres i vies que travessen el territori i que són d'ús diari per als habitants, que a més a més, és considerat com un greuge històric. El mal estat de les vies, que com s'ha explicat en seccions anteriors s'identifica en trams i propostes concretes, té un impacte important i quotidià ja que, com expressen els participants, dificulta l'accés a serveis bàsics, genera desigualtats entre els pobles pel que fa a la facilitat d'accés als municipis grans (Lleida, les Borges Blanques, . . .) i a les vies que connecten les Garrigues Altes amb la resta del territori (AP-7 i N-240). A més a més, també dificulta la relació entre municipis i el model de col·laboració i serveis mancomunats que s'està promovent actualment des d'entitats com la Comunitat de municipis de les Garrigues Altes per dinamitzar el territori.

També hi ha consens en identificar mancances importants pel que fa a infraestructures de transport públic que puguin oferir alternatives a l'ús del vehicle privat, del qual depenen actualment els habitants de les Garrigues Altes i suposa un greuge per la població que no vol o no pot fer servir el cotxe privat. No s'arriba a un consens però, sobre quin és el model de transport públic més adequat. Per una banda, hi ha participants que aposten per a models de transport pública a demanda, que funcionin com taxis però més assequible. Per l'altra, hi ha participants que reclamen més freqüència d'horari i més línia de busos regulars.

A les sessions participatives també s'observa una diferència entre la visió o necessitats que tenen municipis com Granyena, ben connectats amb Lleida, i altres municipis de les Garrigues Altes. Mentre que a Granyena es detecten menys mancances en infraestructures de mobilitat i la connexió amb d'altres municipis de les Garrigues Altes es percep com un problema menys important, els municipis més propers a Borges, com a nucli més gran i

necessari per accedir a certs serveis, si que detecten més mancances i els manquen més opcions de mobilitat.

5.6 La integració paisatgística i la coherència estètica

Els participants, tant de les sessions com de les entrevistes sectorials amb el sector de la construcció, estan d'acord en reconèixer la importància d'establir mesures urbanístiques que vetllin tant per la integració paisatgística de les edificacions com la coherència estètica dins dels municipis. Es consideren valors importants associats al patrimoni paisatgístic del territori i al seu potencial turístic. A més a més, també hi ha consens en detectar mancances en la integració paisatgística, provocada per exemples per edificis en espais oberts en mal estat, i en la coherència estètica dins dels municipis provocada per elements de construcció inacabats o l'ús de materials inadequats.

Tot i així, es genera debat sobre com d'estrictes han de ser les mesures d'integració paisatgística i coherència estètica. Per a alguns participants les mesures existents ja són suficients i només cal assegurar que es compleixin adequadament. Per d'altres, calen mesures més estrictes i que acotin millor aspectes com materials o paletes de colors, per tal de conservar i millorar el valor paisatgístic dels nuclis urbans.

5.7 La pacificació dels nuclis urbans i els nuclis antics

Un element que genera debat i sobre al quan no s'arriba a consens durant les sessions participatives presencials és l'aposta per pacificar els nuclis urbans i en concret, els nuclis antics dels pobles. Mentre que per algunes persones és important poder accedir amb vehicle privat fins la "porta de casa", d'altres aposten per limitar l'ús de vehicles als nuclis urbans, sobretot als centres antics, fomentant zones per a vianants i creant espais més confortables i bonics dins dels pobles. Tot i així, sí que hi ha consens en considerar el turisme com a un sector socioeconòmic estratègic i en l'entrevista sectorial al sector turístic, l'aposta per zones per a vianants en nuclis antics és una de les mesures considerades com a importants per a augmentar l'atractiu turístic dels nuclis urbans del territori i dinamitzar els nuclis antics, posant com a exemple el que s'ha fet a Cervià de les Garrigues.

5.8 El model territorial d'equipaments i serveis

Finalment, al llarg del procés participatiu han sorgit moltes propostes i demandes sobre equipaments i serveis, de vegades anant més enllà de l'abast d'un pla urbanístic plurimunicipal. En aquest sentit, en el debat explícit a les sessions participatives, s'ha transmès l'aposta per un model tant d'equipaments i serveis compartits entre els diferents municipis des d'entitats com la Comunitat de municipis de les Garrigues Altes i alguns ajuntaments del territori. Pensar els equipaments en clau de xarxa territorial es presenta com una opció que permet aprofitar recursos i tenir més públic o usuaris potencials que si es pensa en termes d'equipament d'ús exclusivament municipal. Els mateixos participants expressen que per tal que aquest model territorial d'equipaments tingui sentit i funcioni, cal que vagi acompanyat de millores en infraestructures de mobilitat que permetin l'adequada comunicació entre municipis. Tot i així, de les propostes recollides se n'extreu un cert dissens sobre el model mancomunat o compartit, ja que alguns participants també han fet propostes en les que es reclamen equipaments específics per a cada municipi i es considera que no es suficient que ja hi siguin en d'altres municipis de l'àmbit territorial.

A més a més, els participants identifiquen les cooperatives oleícoles com a agents amb un gran potencial al territori més enllà de l'activitat agrícola. Consideren que les cooperatives podrien acollir o desenvolupar serveis i oferir equipaments vinculats a diversos sectors, des del turístic, fent de punts d'informació però també oferint allotjament, com també de caràcter més social, oferint servei d'agrobotiga o amb activitats vinculades a la producció d'energia renovable. En les entrevistes sectorials amb representants de les cooperatives, aquests es mostren predisposats i interessats en alguns d'aquests serveis i activitats de caire més turístic, però la manca de capacitat d'inversió s'identifica com un topall a l'hora de desenvolupar-ho.

Annex I. Diagrama resum del procés de participació (exemple)

FASE 0

Preparació. Juny de 2023 a 15 de setembre

- ➔ Anàlisi de la documentació disponible
- ➔ Concreció dels continguts, metodologies i calendari de treball
- ➔ Creació del mapa d'actors
- ➔ Disseny i desplegament del pla de comunicació
- ➔ Consensuar els eixos i preguntes de debat amb l'equip de treball

Redacció del Pla de treball

Document planificació del procés participatiu

FASE 1

Inici del procés. Del 16 al 30 de setembre

- ➔ Difusió dels objectius i funcionament del procés

Sessió informativa presencial

Publicació de la pàgina del procés al portal Participa Gencat

FASE 2

Debat i propostes. De l'1 d'octubre al 15 de desembre

- ➔ Espai de propostes i qüestionari en línia al Portal Participa
- ➔ Vuit sessions presencials als municipis de les Garrigues Altes

→ Sis entrevistes sectorials

- Propostes de mesures i accions**
- Elaboració del Document de Resultats**

FASE 3

Retorn. 16 de desembre de 2023 a febrer de 2024

→ Redacció de plans i del document de retorn

- Sessió presencial de retorn**
- Informe del procés participatiu**

Annex II. Resultats de l'enquesta d'avaluació de les sessions

En aquest apartat s'inclouen els resultats de les enquestes d'avaluació de les sessions fetes als participants. Es presenten els resultats globals.

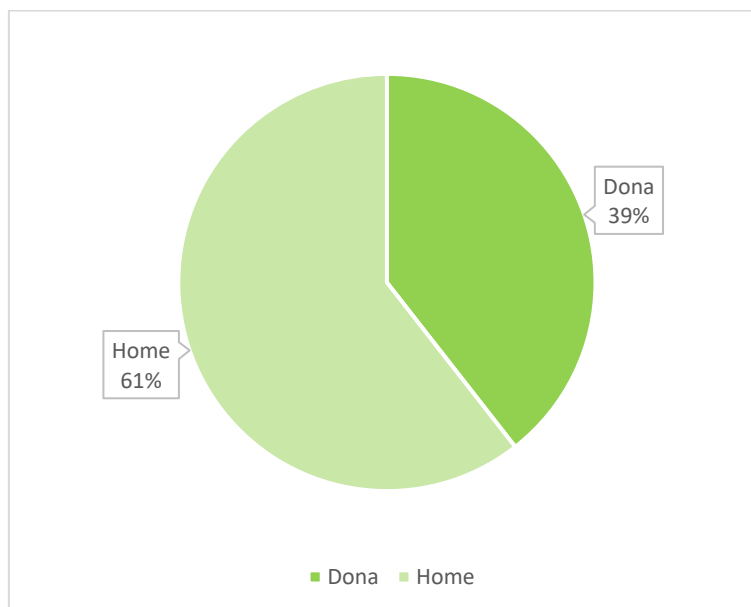
L'avaluació feta de la preparació de la sessió varia en funció de l'aspecte valorat. El bon nivell professional i afavoriment del debat per part de les dinamitzadores és l'element amb una puntuació més elevada, amb prop del 60% de molt i la resta bastant. La resta d'elements s'ha valorat en la seva majoria com a "bastant". A continuació es mostra gràficament la valoració recollida.

La **taxa de resposta del qüestionari ha estat del 75%**, amb 119 enquestes recollides al llarg de les vuit sessions participatives realitzades.

Perfil demogràfic dels assistents

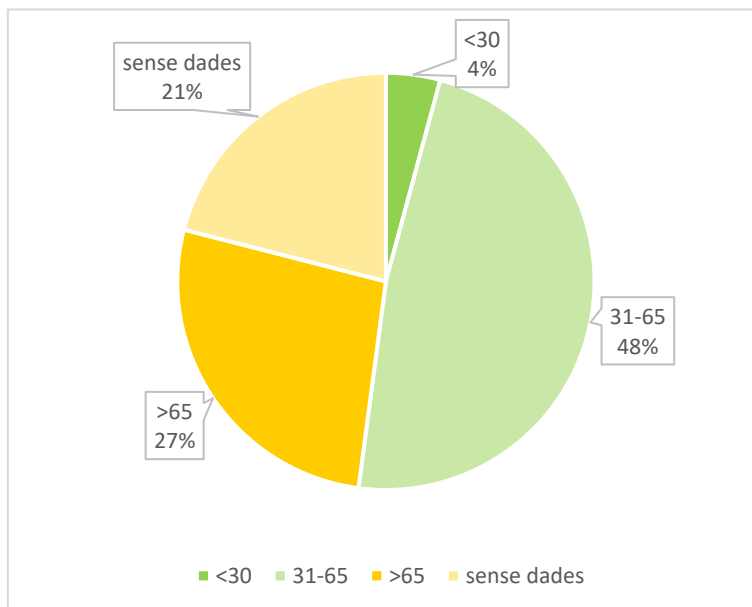
Pel que fa al perfil demogràfic dels assistents, ens trobem amb una participació lleugerament masculinitzada.

Figura A.1



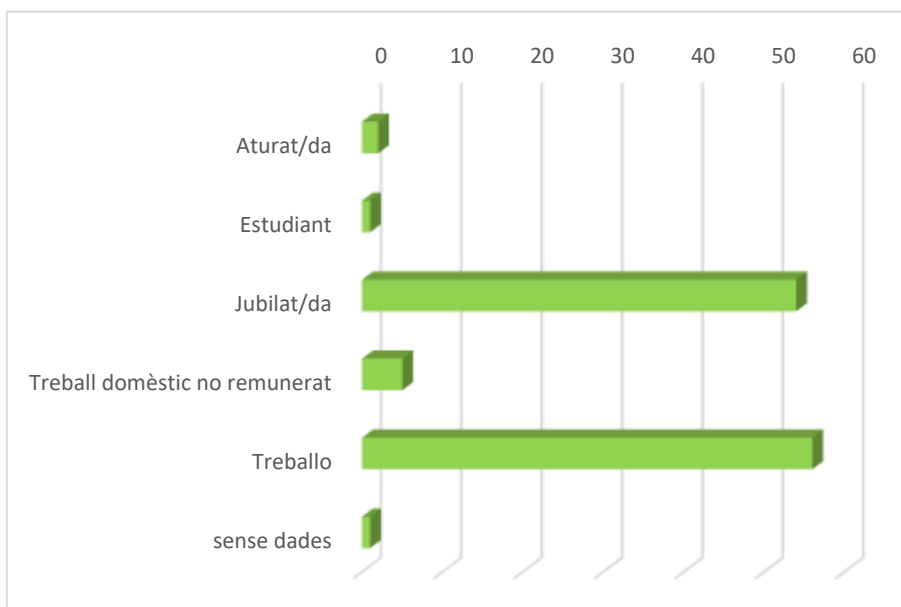
Pel que fa a l'edat dels participants, destaca la **baixa participació de joves** (menors de 30 anys) i la franja amb més representació és la de 31 a 65 anys.

Figura A.2



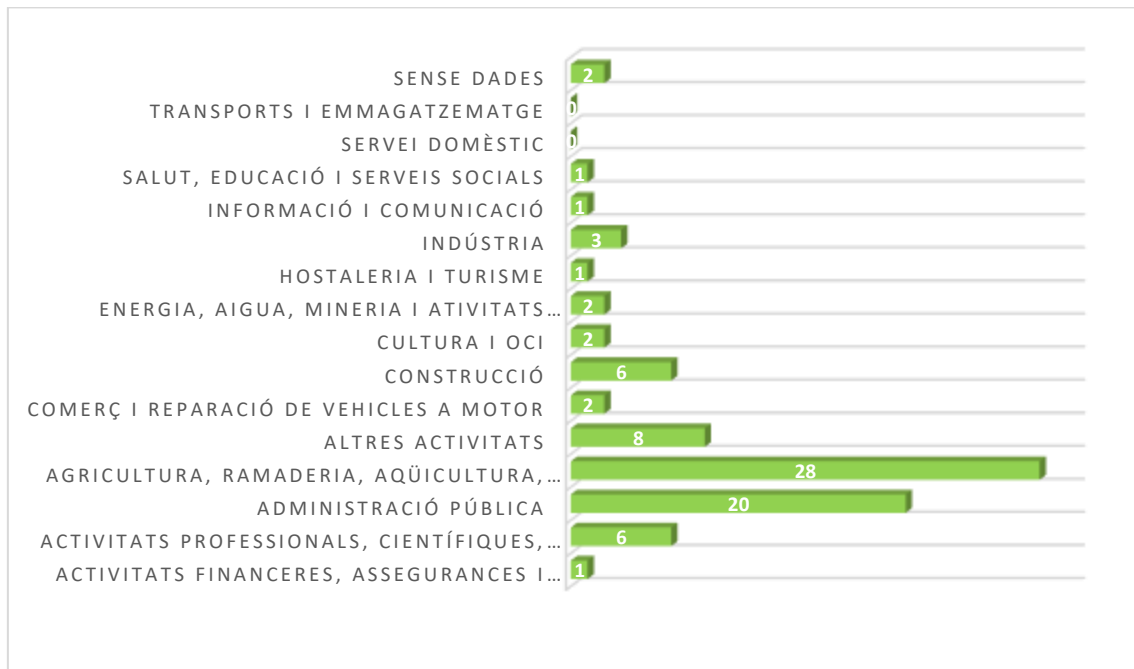
Pel que fa a la situació laboral i el sector d'ocupació de les persones participants, destaquen gairebé en la mateixa mesura les **persones actives al mercat laboral i els jubilats/des**.

Figura A.3



Tot i que gairebé tots els sectors ha estat representats al llarg de les diferents sessions participatives, destaquen clarament la participació de representants del **sector agrícola i forestal** i del **sector administració pública**, mentre que els altres han tingut una representació molt minoritària.

Figura A.4



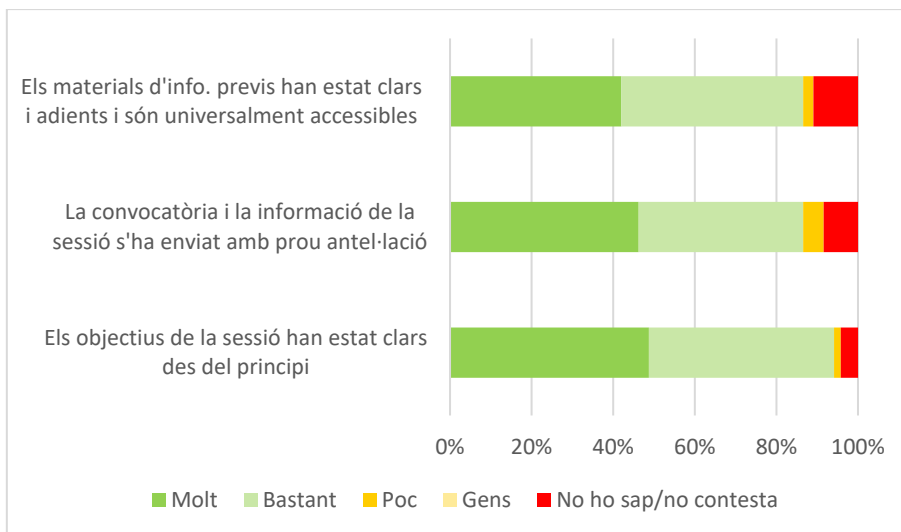
Valoració dels assistents

Les enquestes de valoració recollides permeten avaluar les sessions participatives a partir de la valoració dels assistents. En aquesta secció presentem els resultats globals agregats de les diferents sessions realitzades. L'avaluació feta de la preparació de la sessió varia en funció de l'aspecte valorat. El **bon nivell professional i afavoriment del debat per part de les dinamitzadores** és l'element amb una puntuació més elevada, amb prop del 60% de molt i la resta bastant. La resta d'elements s'ha valorat en la seva majoria com a "bastant".

La **taxa de resposta del qüestionari ha estat del 75%**, amb 119 enquestes recollides al llarg de les vuit sessions participatives realitzades.

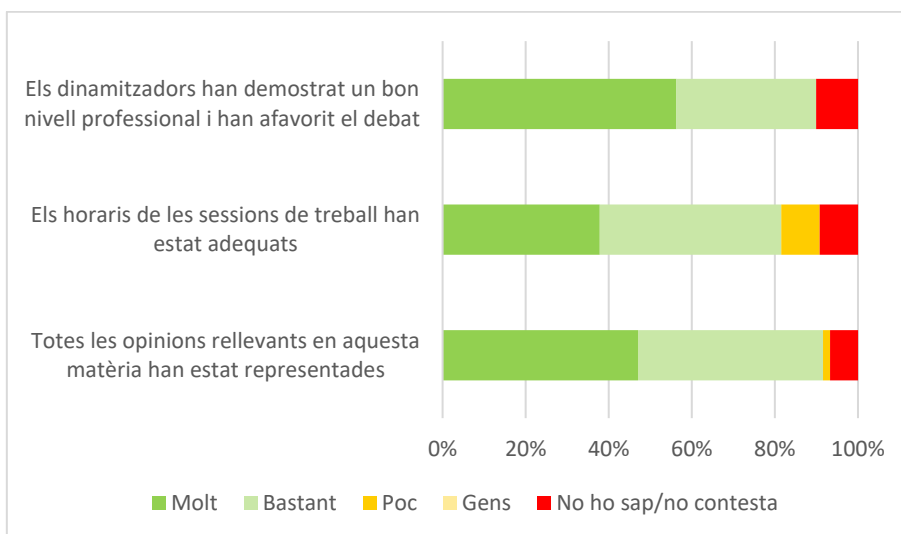
Els assistents han valorat majoritàriament com a bona la preparació de les sessions.

Figura A.5 Valoració de la preparació de les sessions



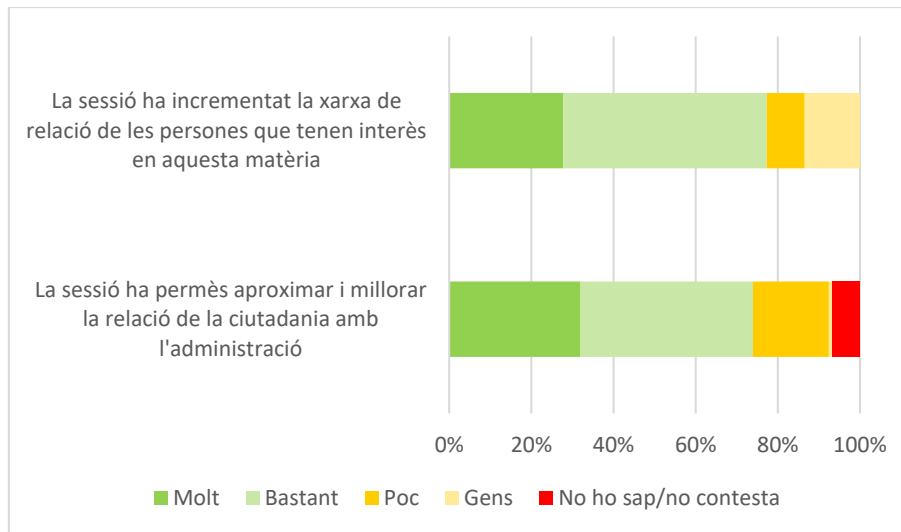
Els assistents han valorat majoritàriament de manera positiva l'execució de les sessions participatives

Figura A.6 Valoració de l'execució de les sessions participatives



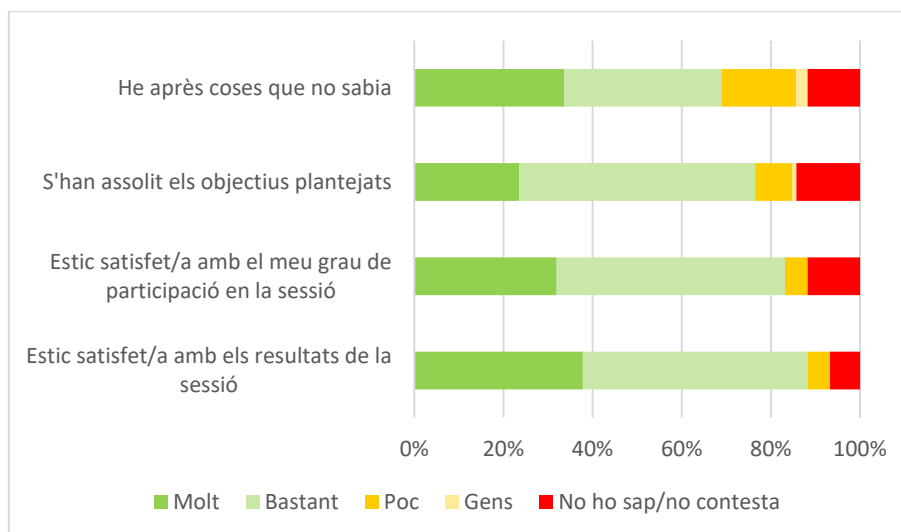
Els assistents han valorat majoritàriament de manera positiva les expectatives respecte els resultat de les sessions participatives

Figura A.7 Valoració de l'execució de les expectatives respecte els resultats



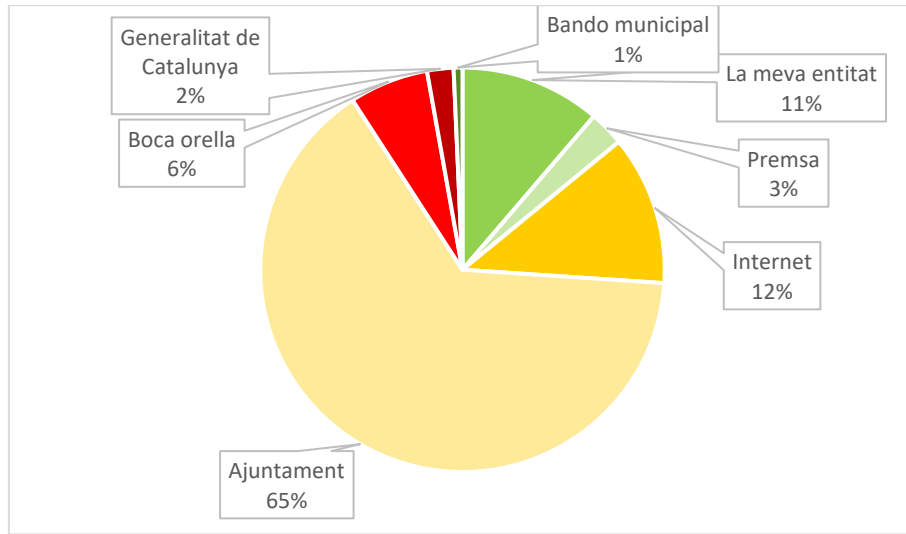
Finalment, la valoració general dels assistents ha estat majoritàriament positiva.

Figura A.8 Valoració general



Pel que fa a com ha arribat la convocatòria als assistents, el canal més representat han estat els ajuntaments.

Figura A.9 Canals de comunicació de les convocatòries



Annex III. Mapa d'actors

Nom Entitat	Descripció	Perfil entitat	Web	A/ electrònica	Àmbit	Municipi	Etiqueta	
Garrigues Altes comunitat de municipis	comunitat de municipis	Administració pública	https://www.garriguesaltes.cat/	info@garriguesaltes.ca t	Garrigues Altes	Juncosa		
Ajuntament de Bovera	ajuntament	Administració pública	https://bovera.ddl.net/	ajuntament@bovera.d dl.net	Garrigues Altes	Bovera		
Ajuntament de Granyena de les Garrigues	ajuntament	Administració pública	https://granyenagarrigues.ddl.net/	ajuntament@granyena garrigues.ddl.net	Garrigues Altes	Granyena de les Garrigues		
Ajuntament de Bellaguarda	ajuntament	Administració pública	https://www.bellaguarda.cat/	ajuntament@bellaguar da.cat	Garrigues Altes	Bellaguarda		
Ajuntament de Juncosa	ajuntament	Administració pública	https://juncosa.ddl.net/	ajuntament@juncosa.c at	Garrigues Altes	Juncosa		
Ajuntament del Cogul	ajuntament	Administració pública	https://www.cogul.cat/	ajuntament@cogul.cat	Garrigues Altes	Cogul, el		
Ajuntament del Soleràs	ajuntament	Administració pública	https://elsoleras.cat/	ajuntament@soleras.d dl.net	Garrigues Altes	Soleràs, el		
Ajuntament de la Granadella	ajuntament	Administració pública	http://www.lagranadella.cat/	info@lagranadella.cat	Garrigues Altes	Granadella, la		
Ajuntament dels Torms	ajuntament	Administració pública	https://www.elstorms.cat/	secretaria@elstorms.ca t	Garrigues Altes	Torms, els		

Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes

Nom Entitat	Descripció	Perfil entitat	Web	A/ electrònica	Àmbit	Municipi	Etiqueta	
Associació de Dones ELAIA	L'Associació de Dones del Soleràs, ELAIA (del grec , olivera) fa poble des del 1987, organitzant activitats culturals, populars i d'esbarjo per a gent de totes les edats, però sobretot per a les dones associades.	Entitats i associacions	https://www.ajuntamentdelsoleras.cat/associacions/elaia	doneselaia@gmail.com	Municipal	Soleràs, el	Dones	Esports_Lleure
Associació de Joves del Soleràs "La Rabassada"	Aquesta Associació fa també activitats ofertes per l'Oficina Jove de les Garrigues i sufragades per l'Ajuntament, com són xerrades, tallers, cursos... i també els ofereix assessorament sobre salut, treball, habitatge, cultura, educació, turisme i participació.	Entitats i associacions	https://www.ajuntamentdelsoleras.cat/associacions/associacio-de-joves		Municipal	Soleràs, el	Joves	Esports_Lleure
Associació de dones El Roure	L'associació de dones El Roure es va constituir l'any 1996 per tal de promoure, recolzar, organitzar i desenvolupar activitats de tipus cultural, civil, social, esportiu i, en especial, totes aquelles que afavoreixin la promoció de la dona i vagin dirigides a obtenir un major enriquiment cultural i una convivència harmònica	Entitats i associacions	http://www.lagranadella.cat/entities/author/associacio/		Municipal	Granadella, la	Dones	Esports_Lleure
Associació de Joves	Des de el 2009 fins a dia d'avui el jovent de La Granadella va reobrir l'associació de joves per organitzar activitats....	Entitats i associacions	http://www.lagranadella.cat/entities/author/associacio-de-joves/		Municipal	Granadella, la	Joves	Esports_Lleure

Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes

Nom Entitat	Descripció	Perfil entitat	Web	A/ electrònica	Àmbit	Municipi	Etiqueta	
Club excursionista Garrigues Altes	<p>Estem buscant gent amb ganes de moure's i de fer activitats a l'aire lliure! Sabem que aquí a la nostra comarca hi ha molta gent aficionada a tots els esports dedicats a la natura, i amb moltes ganes hem decidit posar en marxa una associació oberta a tothom que ens permeti organitzar activitats en conjunt, per a totes les edats, des dels més petits fins als més grans, i fer d'ella un lloc on reunir-nos i compartir aficions. Ens agradaria englobar-hi tot tipus d'esports d'aventura, com ara Alpinisme, Escalada, Senderisme (per totes les edats), Vies ferrades, Espeleologia, Barranquisme, Curses d'orientació, BTT, Kaiak, Canicross, Esquí de muntanya, Snowboard, Telemark... i fins i tot algun esmorzar d'aventura! Invitem a tothom a formar-ne part!</p>	Entitats i associacions	<p>https://es-es.facebook.com/groups/380980006288/about</p>		Garrigues Altes	Granadella, la	Esports_Lleure	

Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes

Nom Entitat	Descripció	Perfil entitat	Web	A/ electrònica	Àmbit	Municipi	Etiqueta	
Associació "Aula d'Extensió Universitària de les Garrigues Altes"	L'Aula d'Extensió Universitària de les Garrigues Altes és una entitat sociocultural, sense afany de lucre, que va néixer el curs 2018-19 amb l'objectiu de difondre el coneixement i la cultura, dins de l'àmbit geogràfic de les Garrigues Altes. Va adreçada a les persones amb inquietuds culturals i que tenen el desig de mantenir-se intel·lectualment actives al llarg de la seva vida. Poden ser socis de l'aula totes les persones a partir dels 16 anys previ pagament de la quota que s'estipuli. Totes les Aules d'Extensió Universitària han estat impulsades pel Vicerectorat de Cultura i Extensió Universitària. Aquest organisme facilita una important borsa de professorat i suport tècnic. Actualment s'està impulsant una Federació d'aquestes aules per tractar problemes comuns.	Entitats i associacions	http://www.lagranadella.cat/entitats/author/aula-extensio/		Garrigues Altes	Granadella, la	Cultura_i_arts	Universitats_R eerca
Lo Clarí	Lo Clarí és una publicació trimensual, oberta a tothom, que vol ser portaveu de totes les associacions de la Granadella. La seva pretensió és tenir els seus lectors al corrent dels esdeveniments del nostre poble. Aquí podeu llegir en pdf la nostra revista.	Mitjans de comunicació	https://www.facebook.com/people/Lo-Clar%C3%AD/100065216763350/	revistaloclar@gmail.com	Municipal	Granadella, la	Llengua_i_comunicació	

Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes

Nom Entitat	Descripció	Perfil entitat	Web	A/ electrònica	Àmbit	Municipi	Etiqueta	
Associació de dones L'Alzina	L'associació de dones de Bellguarda compta amb un nombre de sòcies important i a través d'ella es gestionen activitats de tota mena: culturals, educatives, esportives... proposen a la comunitat activitats tan diverses com ball de country, cursos de cuina, conferències, excursions... i col·laboren activament en totes les activitats del poble.	Entitats i associacions	https://www.bellguarda.cat/entitats/donesalzina/		Municipal	Bellguarda	dones	Esports_Lleure
Associació Juvenil Bellguarda "No ho sap ningú"	L'associació de joves intenta donar respostes a tot els joves de Bellguarda, mantenint i autogestionant l'espai conegut com a "local del jovent" amb les funcions de: ser punt de trobada, oferir un espai de convivència i cohesió social, lloc on centralitzar les demandes sobre activitats i dur-les a terme, punt d'assessorament i informació, gestió del rocòdrom...	Entitats i associacions	https://www.facebook.com/people/Associaci%C3%B3-Juvenil-Bellguarda/100068225753783/		Municipal	Bellguarda	Joves	Esports_Lleure
Associació cultural "Els Vilàs"	L'associació cultural Els Vilàs neix amb al finalitat de contribuir a l'estudi, la recuperació, la conservació, el desenvolupament i la divulgació del patrimoni cultural de Bellguarda.	Entitats i associacions	https://www.facebook.com/Associaci%C3%B3-Cultural-ELS-VIL%C3%80S-152793105572584/	acelsvilas@gmail.com	Municipal	Bellguarda	Cultura_i_arts	
Cooperativa del Camp de Bovera	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://www.ordelterme.com/	coop.bovera@ordelterme.com	Municipal	Bovera	Món_rural	
Camp de Granyena de Les Garrigues	cooperativa oleícola/ametlla	Entitats i associacions	http://www.olidegranyena.com/ca/la-cooperativa.htm		Municipal	Granyena de les Garrigues	Món_rural	

Avanç de planejament urbanístic plurimunicipal de les Garrigues Altes

Nom Entitat	Descripció	Perfil entitat	Web	A/ electrònica	Àmbit	Municipi	Etiqueta	
Camp de Bellaguarda	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://www.olisbellaguarda.com/ca/	info@olisbellaguarda.com	Municipal	Bellaguarda	Món_rural	
Cooperativa Agrícola Sant Isidre de Juncosa	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://olilescabanes.com/ca/	https://olilescabanes.com/ca/	Municipal	Juncosa	Món_rural	
Oli rupestre del Cogul	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://www.olirupestredelcogul.es/ca/	info@olirupestredelcogul.es	Municipal	Cogul, el	Món_rural	
Cooperativa agrícola del Soleràs	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://www.coopelsoleras.es/	coopelsoleras@hotmail.com	Municipal	Soleràs, el	Món_rural	
Cooperativa la Granadella	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://cooperativalagradella.cat/		Municipal	Granadella, la	Món_rural	
Cooperativa del Camp Els Torms	cooperativa oleícola	Entitats i associacions	https://www.loliercoop.com/	cooperativa@elstorms.cat	Municipal	Torms, els	Món_rural	

Annex IV. Actes entrevistes sectorials

Entrevistes a grups focus

Entrevista amb representants del sector turístic de les Garrigues Altes

Data i lloc:

30 de novembre de 2023

De 19:30h a 20:30h – en línia

Participants:

Representant del projecte de turisme rural Quadrat Valley

Representat del projecte de turisme rural Cal Pastor

L'objectiu de l'entrevista és recollir el parer sobre la capacitat d'atracció turística de les Garrigues Altes i els equipaments i infraestructures vinculats al sector turístic des del sector del turisme, un sector identificat com a estratègic al llarg de les sessions presencials.

Pel que fa a **la capacitat d'atracció de les Garrigues Altes**, els participants destaquen d'entrada elements patrimonials com les cabanes de pedra seca. Expliquen que els seus projecte volen rehabilitar-les, però que no és fàcil navegar la burocràcia necessària per obtenir-ne llicències. Veuen com a estratègic un model turístic que no es basi només en oferir taula i llit, sinó que connecti el visitant amb el coneixement i l'estima al territori. Cal per tant, que la gent del territori s'hi vulgui dedicar. Es proposa potenciar el model de llogar cases compartides o habitacions on el visitant pugui conviure i ser acollit pels residents, ja que és una maner d'oferir una experiència turística connectada al territori, front a models com l'habitatge d'ús turístic. Tornar a l'origen del turisme rural que és complementar la renda de l'activitat agrícola; també és un model que no comporta excessiva inversió. Per contra, els habitatges d'ús turístic es veuen interessants com una manera de rehabilitar habitatges buits i en desús, una problemàtica del territori.

És posa com a exemple en positiu el cas de Cervià de les Garrigues, un municipi que no tenia cap element diferenciador però que ara atreu visitants, perquè s'hi ha desenvolupat un pla de rehabilitació del casc antic i s'han pres mesures com fer-lo per a vianants, habilitar un aparcament a les afores, s'ha instal·lat mobiliari urbà integrat arquitectònicament i preservat les cases amb façanes de pedra. Hi ha altres municipis amb potencial turístic, com el Cogul, però on no hi ha allotjaments, tot i que recentment s'ha millorat la senyalització.

Es parla també del projecte "Paisatges de Ponent – Paisatges de l'oli" que s'està duent a terme i de la possibilitat de fer una xarxa de miradors i carreteres panoràmiques, inspirades en el



projecte *Miravinya* del Penedès. Es proposa que places dels nuclis antics també tinguessin senyalització turística i la creació de camins turístics, com ja s'està fent en alguns pobles com l'Albagès.

Pel que fa a **infraestructures i equipaments**, destaquen la manca d'allotjaments i de serveis de restauració. Es comenta que es cooperatives podrien ser punts d'informació turística tot i que els participants consideren que actualment els manca interès.



Entrevistes a grups focus

Entrevista amb veïns migrats de les Garrigues Altes

Data i lloc:

27 de novembre. 19:00h

El Soleràs

Participants:

3 persones, homes d'entre 30 i 40 anys, veïns de Soleràs.

La sessió té com a objectiu recollir les necessitats i punt de vista sobre habitatge, infraestructures i equipaments i model econòmic-productiu del col·lectiu de persones migrades de les Garrigues Altes, un grup que ha estat poc representat durant les sessions participatives presencials.

Es centren sobretot en **l'habitatge**, tant pel que fa a l'accés a l'habitatge com pel que fa a l'estat de les vivendes on viuen. Els costa molt trobar habitatge malgrat saben que n'hi ha de buits, ja que els propietaris i/o els seus fills no tenen interès llogar. A més les cases estan en mal estat i si les haguessin de llogar a preu de mercat les haurien d'arreglar. No poden accedir a la compra però sí a un lloguer baix.

Els participants expressen que ells viuen on han trobat un espai on poder-se instal·lar amb la seva família. Tots ells treballen en l'agricultura. Estan agraïts perquè, era l'exemple d'un d'ells, la persona per la qual treballava li havia ofert un espai on viure que ell s'arreglava, però tots ells expressaven que les condicions de l'habitatge són molt precàries per viure.

Sobre la tipologia **d'habitatge estratègica** no es pronuncien, només remarquen que caldria arranjar els habitatges on viuen i que els propietaris no volen.

Pel que fa al **model econòmic-productiu**, els participants expressen que ells treballen en el sector agrícola, que és el que saben fer i que no tenen propostes concretes. Que el que volen és treballar i que els seus fills tinguin una vida millor. Les seves dones no treballen. Manifesten que les seves dones no es relacionen amb els veïns i veïnes del poble perquè només parlen àrab. Demanen poder accedir a formació en català o castellà.

Pel que fa a les **infraestructures i equipaments**, els participants només utilitzen el seu vehicle per moure's i no tenen necessitat sentida d'una millora del transport públic.



Entrevistes a grups focus

Entrevista amb representants d'entitats de natura de les Garrigues Altes

Data i lloc:

30 de novembre de 2023

De 18h a 19h – en línia

Participants:

Representant del Club excursionista de les Garrigues Altes

Representant d'IPCENA

Representant de l'Associació Trenca

L'objectiu de l'entrevista és recollir el parer sobre serveis ecosistèmics i infraestructures verdes, l'activitat agrària i les instal·lacions d'energia renovables des del sector ambiental, un sector poc representat al llarg de les sessions presencials.

Pel que fa a **serveis ecosistèmics i infraestructures verdes**, des de IPCENA destaquen com a punt fort el que les Garrigues Altes són les últimes garrigues abans d'entrar al Camp de Tarragona, amb unes característiques geogràfiques i climàtiques específiques, on destaquen els boscos, molt repartits i amb rouredes amb característiques de muntanya mediterrània humida. Des de Trenca, identifiquen el corredor verd entre Bovera i la Granadella, una de les poques zones sense granges porcínes i poc afectada per dejeccions ramaderes, i que té una gran importància per la diversitat d'espècies, particularment d'amfibis i on recentment, s'hi ha detectat fins a 100 varietats de pol·linitzadors.

Des del centre excursionista de les Garrigues Altes, destaquen el patrimoni en camins antics, que caldria catalogar i potencialment, tornar-los a obrir i vetllar per tal que no es bloquegin.

Un altre element que es destaca tant des de Trenca com des de IPCENA, són les cabanes de pedra seca, que consideren un patrimoni amb un gran potencial turístic. Facilitar que es pogués pernoctar a les cabanes de pedra seca i el seu ús turístic seria una manera de contribuir a la manca d'allotjaments turístics que té el territori i restaurar les cabanes degradades. De manera similar, també es podria potenciar el turisme de baumes, uns elements també característics del territori. Per tal d'evitar la massificació o que això provoqui una ampliació exagerada d'edificacions en espai oberts, com els masets, els participants comenten que s'haurien d'establir limitacions en l'ús de les cabanes, com limitar el nombre de persones allotjades o el nombre de



llicències a nivell municipal i vincular-ho a un model turístic de poca concentració, vinculat a l'excursionisme i la producció local. Des d'IPCENA en canvi, no consideren que calgui limitar el nombre de llicències, ja que consideren que no hi ha tantes cabanes, això si, caldria un catàleg que permetés identificar aquells que serien adequades per l'ús turístic.

Una de les principals amenaces detectades és el risc d'incendi. En aquest sentit, des del CE de les Garrigues Altes, es posa sobre la taula la necessitat d'identificar els camins més adequats per habilitar per a vehicles pesants, ja que actualment hi ha zones de la serra de la Llèna i el Montsant que són inaccessibles per a vehicles d'aigua. S'identifica com a estratègic el camí que surt cap al Montsant des de la c-242 cap a Margalef. Es parla també de les cremes prescrites, que ja s'han projectat per part dels GRAF en zones estratègiques i que s'ha rebut una subvenció per mantenir-les amb silvopsastura. Es reclama la necessitat d'un pla forestal comunitari i de dur a terme accions preventives en finques abandonades.

Pel que fa a la relació entre la **protecció ambiental i el sector agrícola**, marcat per la intensificació, els participants destaquen que han de ser compatibles. Per una banda s'expressa la necessitat de protegir elements com les espones, que tenen un valor tant paisatgístic com de protecció contra l'erosió, i apostar per un model agrícola tradicional, ja que es posa en dubte també la capacitat del model intensiu per crear llocs de treball i fixar gent al territori. Per l'altra, s'expressa que *"s'ha de fer compatible l'activitat econòmica amb la preservació del paisatge, perquè si no ens quedarem sense ningú"*. Des del CE de les Garrigues Altes, es posa en valor que cada moment de la història té el seu paisatge i que les espones, ara un element paisatgístic, són una construcció vinculada a l'activitat agrícola. Cal així buscar un compromís, enfocat en la regulació més que en la prohibició, admetent que el model intensiu és una de les maneres que té la producció agrícola per subsistir, però vetllant per protegir elements estratègics i que no *"que no només quedi un solar"*. Una manera seria prioritzar les espones en funció del pendent o establir mesures compensatòries en cas de desfer-se'n per prevenir l'erosió i esllavissades. També es parla de flexibilitzar la instal·lació de reg, que és un element essencial per la producció agrícola i ara és molt costós.

Pel que fa a **les instal·lacions d'energia renovables**, els participants estan d'acord allò sorgit de les sessions participatives. Consideren que les Garrigues Altes és una zona saturada on ja s'ha sobrepassat el límit d'instal·lacions. A més a més, aquestes s'han fet sense tenir en compte l'impacte paisatgístic i se n'ha fet un aprofitament abusiu, sense tenir en compte el risc d'incendi generat per aquestes instal·lacions que sovint no implementen les mesures de prevenció necessàries. Tampoc hi tenen cabuda els projectes solar ja projectats. Estan d'acord això si, en potenciar un model d'autoabastiment.



Entrevistes a grups focus

Entrevista amb representants del col·lectiu de joves de les Garrigues Altes

Data i lloc:

23 de novembre de 2023

De 18h a 19h – en línia

Participants:

Regidora de joventut del Cogul

Regidora de joventut de la Granadella

Representant del Consell de joves de les Garrigues Altes

La sessió té com a objectiu recollir les necessitats i punt de vista sobre habitatge, infraestructures i equipaments i model econòmic-productiu del col·lectiu de joves de les Garrigues Altes, un grup que ha estat poc representat durant les sessions participatives presencials.

Pel que fa a **l'accés a l'habitatge**, les tres participants expliquen la mateixa situació als tres municipis on resideixen (el Cogul, la Granadella i el Soleràs). Malgrat hi ha molts habitatges buits, sobretot als nuclis antics, és difícil accedir-hi ja que:

- El propietaris no tenen interès en vendre o llogar.
- Les cases en venda són cares o requereixen una gran inversió en rehabilitació per poder entrar a viure-hi, ja que són cases velles al casc antic.

Les participants expressen que, entre els joves del territori “[hi ha] *ganes de quedar-se al poble, moltes, possibilitat de quedar-s’hi, poques*”, sobretot per aquells que no poden accedir a un habitatge a través de familiars.

Pel que fa a la **tipologia d'habitatge** estratègica tant pel col·lectiu com pel territori, les participants estan d'acord que s'hauria de prioritzar facilitar l'accés de joves a habitatges ja existents, a través de la rehabilitació dels habitatges en desús als nuclis antics. D'entrada, consideren que prioritzar la nova construcció, malgrat la demanda de sòl urbanitzable, aniria en detriment del desenvolupament i rehabilitació dels nuclis antics, que ja es troben actualment en una mala situació, seria com “*posar una tirit*”. Tot i així, si l'opció de rehabilitar els cascals antics s'encallés, la nova construcció seria una opció paral·lela a tenir en compte. Els habitatges de nova construcció tenen el perill de tenir un cost inaccessible, motiu pel qual les participants debaten opcions com la construcció de cases, estèticament integrades als nuclis, de construcció ecològica i a través de models cooperatius, lloguer accessible o habitatge públic. Es parla en

concret de Bellguarda, on davant la manca d'habitatge públic i la negació dels propietaris d'habitatges buits, s'ha redactat un projecte de co-living (6 apartaments amb zones comunes). En tot cas, les participants expressen que actualment hi ha molts impediments a l'hora de construir (en concret, al Cogul, la zona de creixement està en zona inundable) i que, sense que l'objectiu sigui doblar la població, cal donar opcions pel que fa a l'accés i creació d'habitatges. També es parla d'opcions com la masoveria urbana.

Les participants també veuen interessant la **mixticitat d'usos** en habitatges, ja que podria facilitar que gent nova s'establís als pobles i podria ser una manera d'atreure activitat i vida als nuclis antics. Tot i així, una de les participants explica que ella ha intentat trobar un espai per poder oferir els seus serveis al poble, però s'ha trobat que la gent és molt reticent a llogar els baixos perquè ho consideren part de casa seva.

Pel que fa al **model econòmic-productiu**, les participants expressen que *"oportunitats n'hi ha però no a gust de tothom"* i són sobretot al sector agroramader que és el sector principal a la comarca. Després de la COVID, han detectat un augment del teletreball, però al territori és una opció limitada degut a les mancances en infraestructura digital. La dinamitzadora posa sobre la taula propostes sorgides a les sessions presencials, com activitats econòmiques vinculades a les extraescolars. Les participants consideren que aquestes oportunitats estan limitades precisament per la manca de població; *"no tenim cases, no es poden quedar famílies, no tenim crios, no hi ha extraescolars"*. Són feines amb sous que no són suficients per viure i que, com que hi ha pocs nens, el cost per oferir-les es major. Podrien ser una oportunitat en un model mancomunat, però això hauria d'anar acompanyat d'una millora en el transport públic entre municipis.

Això lliga amb les **infraestructures i equipaments**. Les participants reclamen millores en el transport públic, per no haver de dependre tant del cotxe, cosa que seria especialment interessant per la gent gran. Això passaria per augmentar les línies de busos regulars, cap a Lleida o Borges, en dies de mercat per exemple, o bé poder fer un ús compartit del transport escolar, que actualment està infrautilitzat però no es pot fer servir com a transport regular. Es veuen com a necessaris equipaments com gimnasos o espais de coworking i sales d'estudi amb bona connexió a internet. Les participants veuen amb molt bons ulls el model de serveis ambulants que actualment s'aplica als professionals de salut i que seria interessant ampliar a altres serveis com psicologia, fisioteràpia o podologia. Es parla de crear un projecte de servei mancomunat i ambulant que es pogués ofertar a un professional.



Entrevistes a grups focus

Entrevista amb representants del col·lectiu de cooperatives oleícoles de les Garrigues Altes

Data i lloc:

23 de novembre de 2023

De 19:30h a 20:30h – en línia

Participants:

Representant de la cooperativa de La Granadella

Representant de la cooperativa de Bellaguarda

La sessió té com a objectiu recollir les necessitats en instal·lacions i punt de vista sobre oportunitats socio-econòmiques, les cooperatives com a patrimoni arquitectònic i el model agrícola del col·lectiu de cooperatives oleícoles de les Garrigues Altes, un grup que s'ha detectat com a estratègic durant les sessions participatives presencials.

Pel que fa a **instal·lacions**, des de la cooperativa de la Granadella, que han ampliat recentment, expressen que no han tingut cap problema. “Hem estat de sort”, ja que han pogut fer servir un espai adjacent a l'edifici antic i al ser una empresa agrícola, no han tingut cap impediment per construir en sòl rústic, on han fet un nou molí i una bassa per aigües residuals. A Bellaguarda, tampoc van tenir problemes quan van ampliar les instal·lacions per a l'ametlla, però explica que potser si que es trobarien dificultats si volguessin fer canvis a l'edifici de la cooperativa que es troba dins del poble i que actualment, està afectada per un PAU en desenvolupament.

Pel que fa a **noves oportunitats socioeconòmiques**, a la Granadella fa temps que es plantegen projectes vinculats a les energies renovables, com posar plaques solars al nou molí. També els agradaria tirar endavant projectes vinculats a la valorització de subproductes. En un futur voldrien implementar un sistema de tractament per poder reutilitzar les aigües residuals del molí. També es plantegen tirar endavant algun projecte de compostatge de sansa, per dependre menys de l'empresa de Juneda on la porten actualment. Aquest projecte també podria incorporar part de la poda, ja que actualment la tendència és a picar-la, però en tot cas, “*hauria de ser un projecte d'envergadura*”, que involucrés tota la comarca. A Bellaguarda en canvi, la implementació de noves oportunitats socio-econòmiques està molt limitada per la manca de capacitat econòmica.



Com a **patrimoni arquitectònic**, la cooperativa de la Granadella està declarada com a bé d'interès local i ja s'hi troba un museu vinculat a la producció oleícola. Això però, ha portat problemes, "*xorrades normatives*", a l'hora de restaurar la façana i en preveuen de nous quan vulguin donar nous usos a l'edifici ara que han traslladat les instal·lacions productives al nou edifici.

Pel que fa a **serveis que les cooperatives podrien oferir**, els participants no veuen la necessitat d'oferir lloguer de maquinària, però sí que veurien adient per exemple, incorporar una botiga. Veuen les cooperatives com a patrimoni arquitectònic i amb potencial turístic; a la Granadella treballen amb la idea d'incorporar un projecte de restauració, ja que és un equipament que manca a la comarca.

Pel que fa al **model agrícola** i la contradicció sorgida a les sessions participatives de veure la intensificació com a únic model viable i voler conservar el paisatge agrícola tradicional, des de la Granadella posen en valor el paisatge i el mosaic característic de la comarca, que s'està posant en risc a causa que el mercat aboca els productors a reduir costos i "*això significa que la gent se carrega muntanyes, se carrega espones*". Revertir el procés d'intensificació ho veuen complicat i com expressen des de Bellaguarda, cal mantenir la tradició però donar opcions als pagesos, ja que "*la gent jove aposta per l'agricultura, però no surten els números*". La possible solució que plantegen es buscar la manera de compensar els productors que conserven el paisatge, ja sigui amb la diferenciació del producte, el preu o ajudes públiques. A Bellaguarda, on la orografia limita la intensificació, ja fa temps que aposten per la diferenciació i la qualitat i ho venen tot al detall. Els mancaria però, poder invertir en un nou molí, que els permetés fer línies d'oli diferenciades o aprofitar la sansa.



Entrevistes a grups focus

Entrevista amb representants del sector de la construcció de les Garrigues Altes

Data i lloc:

27 de novembre de 2023

De 18h a 19h – Sala Polivalent, El Soleràs

Participants:

Quatre persones representants de tres empreses constructores

L'objectiu de l'entrevista és recollir el parer sobre les necessitats d'habitatge, les tipologies constructives, la normativa urbanística actual i la construcció com a sector econòmic del sector de la construcció, un sector poc representat al llarg de les sessions presencials i alhora, identificat com a estratègic.

Pel que fa a les dificultats per **mobilitzar els habitatges als nuclis antics**, l'obstacle principal que identifiquen és el preu, ja que són cases que requereixen molta reforma i sobre el preu de compra, s'ha d'afegir la despesa posterior en rehabilitació que és molt gran. Com a constructores, de vegades han optat per comprar cases buides per poder vendre-les després ja reformades, però es troben també amb la falta de voluntat dels propietaris. En aquest sentit, proposen establir una taxa per a les cases buides, per tal de fomentar-ne el lloguer o la venda. Expliquen però que la rehabilitació de cases en nuclis antics és més fàcil si és enfocada a segona residència, ja que els 40m² que sovint tenen aquests edificis queda curt per a residències habituals.

Com a **tipologies constructives**, detecten que encara hi ha una demanda per tal de fer servir els baixos com a magatzems i detecten una necessitat de zones industrials o per a magatzems adjacents als nuclis antics. Pensen però que també s'han de tenir en compte les noves necessitats, pensant en gent nouvinguda que vulgui establir-se a les Garrigues Altes. Durant els anys 2007 i 2008, amb l'auge de la construcció es va apostar per habitatges plurifamiliars, però no va funcionar, per això consideren que al territori no són adequats edificis de més de 5 habitatges.

Pel que fa a l'harmonització estètica, consideren important mesures com regular l'alçada de les edificacions, les cartes de colors o potenciar l'ús de materials de l'entorn, com la pedra vista, el totxo vell o l'arrebossat de calç. També pensen que s'hauria d'obligar a arrebossar mitgeres i darreres. En general, consideren que l'estètica és important, però dubten de si es pot limitar a una arquitectura tradicional, ja que les coses evolucionen i pensen que al territori seria difícil posar-se d'acord en una normativa comuna. També consideren que tota norma estètica hauria d'estar ben justificada; actualment per exemple, no veuen que tingui sentit que estigui prohibit l'ús de l'alumini blanc però no la fusta blanca.

Com a **limitacions de la normativa** urbanística actual proposen que els baixos d'edificis en nuclis antics siguin considerats de tipologia "oberta", de manera que es permetessin usos tant comercials com d'habitatge. També consideren que la normativa hauria de permetre que les plantes baixes fossin del tot habitables i que les obres menors no requerissin tants tràmits, ja que actualment han de passar pel Consell Comarcal.

Pel que fa a **zones de creixement que no s'han arribat a desenvolupar**, expliquen que en la majoria de casos, els promotors són petits propietaris amb només una sola finca i que han d'assumir tots els costos d'urbanització i a més, aplicar mesures com reservar un % per a zones verdes que potser no tenen sentit en els entorns molt rurals d'aquests municipis.

Finalment, com a **reptes o dificultats per a la construcció com a sector econòmic** senyalen la manca de mà d'obra qualificada, la manca de relleu generacional i aspectes més vinculats a les característiques del territori, com la necessitat d'una bona planificació ja que el transport és car o el cost afegit per entrar a determinats carrers dels nuclis antics.

Annex V. Material gràfic

Els dilluns i dimarts
d'octubre de 2023

Procés participatiu sobre l'avanç de planejament urbanístic de les Garrigues Altes

El procés participatiu té com a objectiu recollir les opinions de la ciutadania i entitats de les Garrigues Altes sobre els objectius i criteris urbanístics.

Al llarg del mes d'octubre, es faran vuit sessions en diferents municipis on es tractaran quatre eixos de debat:

Eix 1. Les necessitats d'habitatge i el model urbà

2 d'octubre: Sala del Centre Recreatiu

Pl. de la Vila, 1 - **El Cogul**

3 d'octubre: Sala Polivalent

Crta. de Fraga, s/n - **Bellaguarda**

Eix 2. La protecció i regulació dels espais oberts

9 d'octubre: Sala Polivalent

Crta. de Bellpuig, 23 - **El Soleràs**

10 d'octubre: Sala del Casal

C. de Flix, 3 - **Bovera**

Eix 3. El model econòmic-productiu de les Garrigues Altes

16 d'octubre: Casa de la Cultura

Pl. Major, 12 - **Juncosa**

17 d'octubre: Centre Cívic 1 d'octubre

C. Vall d'en Roher, 9 - **La Granadella**

Eix 4. Les infraestructures i el model territorial

23 d'octubre: El Gran Casal

C. Prat de la Riba, 20 - **Els Torms**

24 d'octubre: El Casal

C. del Raval, 1 - **Granyena de les Garrigues**

De 18 h
a 20 h



Procés participatiu sobre l'avanç de planejament urbanístic a les Garrigues Altes



Les Garrigues Altes, un territori per viure-hi

DIGUES LA TEVA!
Participa-hi

Eix 1: Les necessitats d'habitatge i el model urbà Sessió participativa

L'objectiu d'aquesta sessió, oberta a tothom, és debatre i compartir les necessitats de la població de les Garrigues Altes en relació a l'habitatge, així com detectar les oportunitats i mancances dels teixits urbans per fomentar l'arrelament de la gent al territori.

2/10/2023 de 18h a 20h

El Cogul

Sala del centre recreatiu - Pl. de la Vila, 1

3/10/2023 de 18h a 20h

Bellaguarda

Sala polivalent - Crta. de Fraga s/n



territori.gencat.cat/garriguesaltes

Procés participatiu sobre l'avanç de planejament urbanístic a les Garrigues Altes



Les Garrigues Altes, un territori per viure-hi

DIGUES LA TEVA!
Participa-hi

Eix 2: La protecció i la regulació dels espais oberts Sessió participativa

L'objectiu d'aquesta sessió, oberta a tothom, és detectar els processos que afecten la biodiversitat, la connexió ecològica, l'activitat agrícola, el paisatge i els serveis ecosistèmics i proposar estratègies per protegir i millorar els valors naturals, productius i socials del mosaic agroforestal que caracteritza el territori.

9/10/2023 de 18h a 20h

El Soleràs

Sala polivalent - Crta. de Bellpuig, 23

10/10/2023 de 18h a 20h

Bovera

Sala del Casal - C. de Flix 3



territori.gencat.cat/garriguesaltes

Procés participatiu sobre l'avanç de planejament urbanístic a les Garrigues Altes



Les Garrigues Altes, un territori per viure-hi

DIGUES LA TEVA!
Participa-hi

Eix 3: El model econòmic - productiu de les Garrigues Altes Sessió participativa

L'objectiu d'aquesta sessió, oberta a tothom, és detectar les dificultats per garantir la viabilitat de les activitats econòmiques a les Garrigues Altes i proposar estratègies per tal de desenvolupar noves activitats.

16/10/2023 de 18h a 20h

Juncosa

Casa de la Cultura - Pl. Major, 12

17/10/2023 de 18h a 20h

La Granadella

Centre cívic 1 d'octubre -
C. Vall d'en Roher, 9



territori.gencat.cat/garriguesaltes

Procés participatiu sobre l'avanç de planejament urbanístic a les Garrigues Altes



Les Garrigues Altes, un territori per viure-hi

DIGUES LA TEVA!
Participa-hi

Eix 4: Les infraestructures i el model territorial **Sessió participativa**

L'objectiu d'aquesta sessió, oberta a tothom, és detectar les potencialitats i mancances en relació a les infraestructures i la vertebració del sistema urbà de les Garrigues Altes. En allò referent a la mobilitat, analitzar la mobilitat interna dins de l'àmbit, així com la connectivitat del sistema amb l'exterior. En relació al serveis analitzar l'abastament i el sanejament de l'aigua, la regeneració dels residus, així com la connexió a la xarxa digital. En relació als equipaments identificar les mancances.

23/10/2023 de 18h a 20h

Els Torms

El Gran casal - C. Prat de la Riba, 20

24/10/2023 de 18h a 20h

Granyena

El Casal - C. del Raval, 1



territori.gencat.cat/garriguesaltes

Taula resum d'indicadors

Indicadors de resultat		
Nombre de participants totals (Suma de participants presencials i participants en línia)	129	
Mitjana d'assistents per sessió de debat	19,75	
Nombre d'aportacions obtingudes	155	
Indicadors de qualitat		
Grups edat infrarepresentats (%) Suma dels participants menors de 18 i de majors de 65 anys, partit sobre el total dels participants.	Homes	Dones
	31	22
Origen (%) Percentatge de persones no nascudes a Catalunya en relació al total dels participants.	Homes	Dones
	1	4
Aportacions adequades als objectius (%) Suma de "molt" i "bastant" de les diferents preguntes del qüestionari d'avaluació.	76	
Indicadors d'impacte:		
Increment de la xarxa de relació. Suma de "molt" i "bastant" de les diferents preguntes del qüestionari d'avaluació.	77	
Millora de la relació entre l'Administració i la ciutadania. Suma de "molt" i "bastant" de les diferents preguntes del qüestionari d'avaluació.	74	

participa.gencat.cat